

- ۱- خداوند با آفرینش انسان، حقوقی به او اعطا کرده است منظور از این حقوق چیست؟
منظور از حق چیزهایی است که یک انسان به دلیل مقام انسانی اش، شایستگی داشتن آنها را دارد. انسان ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی* می شوند
- ۲- چند مورد از حقوقی را که انسانها از آن برخوردارند را بنویسید؟
برای مثال همه انسان ها حق حیات یا زندگی دارند که مهم ترین حق آنها است
آنها حق دارند از نعمت های الهی برخوردار شوند برای تأمین نیازهای خود کار و تلاش کنند، ازدواج کنند و تشکیل خانواده بدهند، یاد بگیرند راه زندگی خود را انتخاب کنند
انسان ها حق دارند آزاد باشند؛ یعنی برده و بنده انسان های دیگر نباشند زیرا خداوند آنها را آزاد آفریده است.

- ۳- آیا کسی می تواند به تنهایی زندگی کند؟ چرا؟
ما در محله یا شهر و روستا برای رفع نیاز های مادی و معنوی* خود از دیگران کمک می گیریم ما از ابتدای تولد با مادر و پدر و برادر و خواهر و خویشان ارتباط برقرار می کنیم سپس به مدرسه می رویم و آنجا نیز هر روز با معلمان و همکلاسی هایمان ارتباط داریم. وقتی بزرگ تر می شویم، ازدواج می کنیم، صاحب فرزند می شویم، با همسر و فرزندان زندگی می کنیم .
- ۴- در چه صورت افراد حقوقی بر مبنای قوانین یک کشور می توانند داشته باشند.
در صورتی که تبعه آن کشور باشند.

- ۵- نمونه هایی از حقوق خود در خانه را بنویسید
هر فرد حق دارد نام و نام خانوادگی و شناسنامه داشته باشد.
فرزندان حق دارند از محبت و توجه پدر و مادر برخوردار باشند.
همه حق دارند با سواد شوند و تحصیل کنند و استعداد های خود را شکوفا کنند.
همه افراد حق دارند غذا، لباس و مسکن مناسب داشته باشند.
هیچ کس حق ندارد دیگری را مسخره کند یا به او صدمه بزند.
- ۶- نمونه هایی از حقوق خود در مدرسه را بنویسید

هر دانش آموزی حق دارد در مدرسه به او به اندازه سایر دانش آموزان توجه کنند و مسئولان یا معلمان مدرسه در این باره تبعیضی بین او و دیگران قائل نشوند

هر دانش آموزی حق دارد نظرش را درباره مشکلات درسی یا روش های آموزشی در مدرسه، مؤدبانه و محترمانه بیان کند

هیچکس نباید در مدرسه مورد تمسخر یا تنبیه بدنی قرار بگیرد

۷- نمونه هایی از حقوق خود در محیط زندگی و کشور را بنویسید

هر فرد حق دارد در محیطی سالم، تمیز و پاک زندگی کند.

هر فرد حق دارد از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند.

همه حق دارند در کوچه و خیابان امنیت داشته باشند

سوالات درس ۲

۱- حقوق متقابل چیست؟

حقوقی است که ما در روابطی که با دیگران برقرار می کنیم دارای آن حقوق می شویم.

۲- چرا حق و مسئولیت به منزله دو کفه ترازو هستند که باید تعادل آنها حفظ شود با مثال توضیح دهید.

برای مثال کودکان حق دارند در خانواده از محبت و مراقبت و خوراک و پوشاک مناسب بهره مند شوند و این امر برای پدر و مادر مسئولیت و تکلیفی ایجاد می کند تا از کودکان مراقبت کنند و تلاش کنند تا وسایل زندگی آنها را مهیا کنند.

از طرف دیگر آنها نیز با این کارها برگردن

فرزندان خود حق می یابند و فرزندان نیز وظیفه و مسئولیت دارند که به والدین خود احترام بگذارند و از آنها اطاعت کنند.

پس همان طور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم.

۳- مسئولیت یعنی چه؟ مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می رود آنها را انجام دهیم. وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می دهد می گویند او فرد مسئولی است.

۴- آیا ممکن است کسی مسئولیتی نداشته باشد؟

افراد در نقش های مختلف، مسئولیت های مختلف دارند. اگر چه ممکن است بعضی افراد مسئولیت های بیشتر یا مهم تری داشته باشند اما هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

۵- من در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستم؟

من در نزد خداوند مسئول هستم.

من نسبت به خودم مسئول هستم.

من نسبت به دیگران مسئول هستم.

من نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول هستم.

۶- شما نسبت به اعضای خانواده چه مسئولیتی دارید؟

- من در کار های خانه با پدر و مادرم همکاری می کنم
- وظایف شخصی خودم را بردوش دیگران نمی گذارم .
- از پدر و مادرم اطاعت می کنم و به نصیحت هایشان گوش می دهم؛ چون آنها خوشبختی مرا می خواهند.
- من به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت می نمایم.
- می دانم باید به اعضای خانواده ام احترام بگذارم
- و هرگز نباید با پدر و مادر با تندی و گستاخی صحبت کنم .
- از هر تصمیم یا کاری که باعث ناراحتی آنها می شود خودداری می کنم.

۷- شما نسبت به معلمان و همکلاسی های خود چه مسئولیتی دارید؟

- مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت می کنم.
- در مدرسه همه تلاش می کنند تا من بیاموزم و پیشرفت کنم
- با معلمان و دیگر مسئولان مدرسه با ادب و احترام برخورد می کنم.
- به توصیه های معلم گوش می کنم و سعی می کنم درس ها را خوب یاد بگیرم
- و تکالیفم را به موقع انجام دهم .با هم کلاسی هایم مهربان هستم و به آنها کمک می کنم.
- از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت می کنم.

۸- شما نسبت به اعضای جامعه چه مسئولیتی دارید؟

- در محل زندگی ام طوری رفتار می کنم که همسایگان آزرده نشوند.
- برای حفظ امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری می کنم.
- من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم.
- من وظیفه دارم به همراه هم وطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم.
- وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن دفاع کنم.
- من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان (امت اسلامی) مسئول هستم.

۹- مسئولیت شما نسبت به محیط زندگی خود چیست؟

- بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی ام حفظ کنم؛
- به محیط زیست آسیب نرسانم
- نظم طبیعت را برهم نزنم.

۱۰- ما نسبت به خودمان چه مسئولیتی داریم؟

من با خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب

کافی و ورزش از بدنم مراقبت می‌کنم

من از بدن خودم در مقابل موقعیت‌های خطرناک مثل ترکه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظایر آن محافظت می‌کنم.

من باید تلاش کنم استعدادهای خودم را بشناسم و آنها را شکوفا کنم.

من تلاش می‌کنم با زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.

۱۱- ما نسبت به خداوند که از اعمال و رفتار ما و از آنچه در قلب و فکر ما می‌گذرد آگاه است چه مسئولیت و وظایفی داریم؟

- وظیفه من این است که خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت‌هایش باشم
- از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من است پیروی کنم.
- از نعمت‌ها استفاده صحیح می‌کنم
- قدر نعمت‌ها را می‌دانم و آنها را هدر نمی‌دهم

سوالات درس ۳

۱- چه زمانی ما نسبت به یکدیگر حقوقی پیدا می‌کنیم؟

با ورود به اجتماع، روابط اجتماعی میان ما و دیگران برقرار می‌شود و نسبت به یکدیگر حقوقی پیدا می‌کنیم.

۲- آیا ما می‌توانیم در استفاده از حقوق خود آزادی مطلق داشته باشیم؟

هیچ‌یک از ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی‌قید و شرط نداریم؛ بلکه تا آنجا می‌توانیم حق خود را اعمال کنیم که مغایر* قانون نباشد. برای مثال نمی‌توانیم در استفاده از حقوق

خود قوانین الهی را نادیده بگیریم یا نمی‌توانیم با اعمال حق خود سبب خسارت و زیان دیگران شویم.

۳- مهمترین علت بوجود آمدن مقررات و قوانین در جامعه چیست؟
برقراری نظم و حفظ حقوق افراد

۴- به طور کلی قانون و مقررات به چند دلیل بوجود آمده است؟
الف- حفظ حقوق افراد ب- برقراری نظم و امنیت

۵- عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه سبب چه چیزی می‌شود؟

علاوه بر به هم زدن نظم و امنیت اجتماعی موجب پایمال شدن حقوق افراد می شود

سوالات درس ۴

۱- مقررات چند نوع است برای هر کدام مثال بزنید.

گاهی مقررات به صورت دستور های مذهبی و اخلاقی است

برای مثال، هیچ کس نباید با کفش وارد نمازخانه و مسجد شود.

گاهی گروه های اجتماعی به صورت توافق یا عادت و رسم از مقرراتی پیروی می کنند؛

برای مثال، ایستادن در صف اتوبوس و یا نانوایی، قاعده ای اجتماعی است که مردم برای حفظ نظم آن را پذیرفته و رعایت می کنند.

هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام «قانون» به خود می گیرد؛

برای مثال، ممنوعیت عبور از چراغ قرمز، یک قانون راهنمایی و رانندگی است که در مجلس تصویب شده است و چنانچه راننده ای از آن تخلف کند جریمه می شود. همچنین، هیچ کس نمی تواند بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی به درمان مردم بپردازد و این یک قانون مصوب است و اگر کسی از آن سرپیچی کند مجازات می شود.

۲- مهمترین قانون هر کشور چیست؟ قانون اساسی

۳- کدام قانون مادر همه ی قانون ها است و سایر قوانین در چارچوب آن تصویب می شود؟

قانون اساسی

۴- در قانون اساسی هر کشور چه چیزهایی معین شده است؟

مهم ترین حقوق ملت و همچنین مهم ترین روابط و وظایف حکومت و مردم

۵- پس از پیروزی انقلاب اسلامی کدام نهاد برای نوشتن قانون اساسی تشکیل شد؟

مجلس خبرگان

۶- پس از پیروزی انقلاب اسلامی مجلس خبرگان بر چه اساسی قانون اساسی را نوشتند و تصویب کرد؟

بر اساس اهداف انقلاب

۷- قانون اساسی در چه تاریخی به همه پرسى (رأگیری) گذاشته شد و نظر مردم درباره ی آن چه بود؟

در روزهای 11 و 12 آذر ماه 1358 به همه پرسى* گذاشته شد و مردم به آن رأی مثبت یا آری دادند

۸- قانون اساسی چند اصل دارد؟ ۱۷۷ اصل

۹- وظیفه قوه مقننه چیست؟

قوه مقننه تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی به عهده دارد

۱۰- قوه مقننه از چند بخش تشکیل شده است؟

الف- مجلس شورای اسلامی ب- شورای نگهبان

۱۱- نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای چه مدت و چگونه انتخاب می شوند؟

آنها برای یک دوره چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می شوند

۱۲- رئیس مجلس چگونه انتخاب می شود؟

نمایندگان، از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند.

۱۳- شورای نگهبان شامل چند نفر است؟

این شورا مرکب از ۱۲ نفر است ۶ نفر فقیه* که از سوی رهبر جمهوری اسلامی انتخاب می شوند و ۶ نفر حقوقدان که از طرف قوه قضاییه به مجلس معرفی می شوند.

۱۴- شورای نگهبان چند وظیفه مهم دارد؟

الف) این شورا همه قوانینی را که مجلس تصویب می کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام تطبیق می دهد و اگر قوانین تصویب شده با قانون اساسی و اصول و احکام دین مغایرت*

داشت آنها را رد می کند یا دوباره به مجلس برمی گرداند تا اصلاح شود.

ب) این شورا بر انتخاباتی که در کشور برگزار می شود مانند انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی، نظارت می کند و پس از بررسی و تأیید صلاحیت نامزد های* انتخابات به آنها اجازه انتخاب شدن می دهد

۱۵- نمایندگان مجلس (قانون گذاران) با توجه به چه چیزی قانون وضع می کنند؟

قانونگذاران با توجه به نیازها و موضوعات مختلف جامعه سعی می کنند بهترین قوانین را وضع کنند.

۱۶- چرا باید بهترین افراد برای نمایندگی مجلس انتخاب شود؟ به دلیل اهمیت زیاد وضع قانون

سوالات درس ۵

۱- مردم ایران در چه مواردی روحیه همدلی و همدردی خود را نشان داده اند؟

مردم کشور ما در حوادث مختلف مانند جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، زلزله بم، زلزله آذربایجان و سیل استان گلستان نشان دادند که روحیه همدلی و همدردی بسیار خوبی دارند.

۲- همدلی یعنی چه؟

همدلی یعنی اینکه خود را به جای فردی که دچار حادثه شده بگذاریم و احساس و شرایط او را درک کنیم.

۳- همدردی یعنی چه؟

همدردی یعنی پس از درک احساس فرد حادثه دیده به کمک او بشتابیم.

۴- آیا ما فقط در حوادث بزرگ با دیگران همدلی می کنیم؟ چرا مثال بزنید.

خداوند همدلی و انسان دوستی را در سرشت ما انسان ها قرار داده است. البته لازم نیست که حتماً حوادث بزرگی پیش بیاید. گاهی ممکن است در همسایگی ما، خانواده ای دچار یک حادثه بشود و نتواند هزینه های زندگی خود را تأمین کند. گاه ممکن است همکلاسی ما در اثر یک حادثه یا بیماری ناتوانی جسمی پیدا کند

۵- آیا ما فقط نسبت به مردم کشور خود همدلی و همدردی می کنیم؟ چرا مثال بزنید.

ما در هنگام حوادث فقط به یاری هموطنان خود نمی شتابیم، بلکه نسبت به همه انسان های مظلوم و آسیب دیده در هر جای جهان باشند احساس مسئولیت می کنیم. برای مثال هر روزه شاهد هستیم که مردم فلسطین اشغالی در اثر حملات ناجوانمردانه رژیم اشغالگر قدس، زخمی می شوند و یا به شهادت می رسند یا در خبرها می شنویم مردم یک کشور افریقایی در اثر خشک سالی و گرسنگی در شرایط بسیار سختی زندگی می کنند و عده ای از آنها می میرند. با شنیدن این خبرهای گوییم: ای کاش آنجا بودیم و به انسان های خسار تنیده و مظلوم، کمک می کردیم.

۶- با تغییر شکل همدلی و همدردی در جامعه ی امروز کدام مؤسسات این وظایف را بر عهده دارند؟

برای مثال، وقتی در یک منطقه زلزله رخ می دهد ممکن است مؤسسات مختلف مانند، جمعیت هلال احمر، سازمان آتش نشانی، اورژانس، نیروی انتظامی و ... به یاری مردم بشتابند و هر یک وظیفه خاصی را انجام دهند

۷- جمعیت هلال احمر چگونه سازمانی است؟ و چه خدماتی ارائه می دهد؟

جمعیت هلال احمر یکی از مؤسساتی است که در زمان وقوع حوادث طبیعی یا جنگ ها به کمک مردم می شتابد. امدادگران* جمعیت هلال احمر در هنگام وقوع حوادث، به مجروحین کم کهای اولیه* م ی رسانند و آنها را به بیمارستان منتقل م یکنند. هلال احمر برای آسی بدیدگان سیل یا زلزله و جنگ، چادر های اسکان موقت برپا می کند و کم کهای مردمی مثل غذا، پوشاک، چادر اسکان و دارو را جمع آوری و به آنها می رساند

۸- جمعیت هلال احمر در شرایط عادی در چه زمینه ای فعالیت می کند؟

برای صلح و دوستی و همچنین حفظ محیط زیست تلاش می کند

۹- سازمان جوانان هلال احمر چه سازمانی است؟

جمعیت هلال احمر بخشی به نام سازمان جوانان هلال احمر دارد. دانش آموزان یا دانشجویانی که به طور داوطلب عضو این سازمان می شوند، برای همکاری با هلال احمر آموزش می بینند

سوالات درس ۶

۱- به چه کسی بیمه شونده وبه چه کسی بیمه گر می گویند؟

شما « بیمه شونده » هستید و مؤسس های که شما را بیمه کرده است، « بیمه گر » نامیده م بشود

۲- چرا افراد جان یا مال خود را بیمه می کنند؟

برای هر فرد ممکن است روزهایی پیش بیاید که بیمار، از کار افتاده، بیکار یا باز نشسته شود. همچنین ممکن است در اثر حوادثی چون تصادف، آتش سوزی و... جان و مال افراد به خطر بیفتد

۳- اگر کسی جان یا مال خود را بیمه نکرده باشد با چه مشکلی ممکن است روبرو شود؟

زیرا ممکن است یک فرد بتواند خسارت های کوچک را جبران کند؛ اما آیا در مورد خسارتهای بزرگ، چنین امکانی برای همه وجود دارد؟

۴- چرا مؤسسه بیمه بوجود آمده است؟

مؤسسه بیمه، برای جبران زیانهای مالی و جانی به وجود آمده است

۵- بیمه چیست؟

بیمه یک قرارداد بین بیمه گر و بیمه شونده (بیمه گذار) است

۶- مؤسسه بیمه گر چه تعهدی به بیمه شونده می دهد؟

مؤسسه بیمه گر، تعهد می کند در قبال دریافت حق بیمه* از بیمه شونده، خسارتهای ناشی از حوادث معینی را جبران کند

۷- در کشور ما مؤسسات مختلف بیمه زیر نظر کدام نهاد فعالیت می کنند؟

در کشور ما، مؤسسات مختلفی برای بیمه به وجود آمده است که همه آنها زیر نظر « بیمه مرکزی » فعالیت می کنند

۸- انواع بیمه طبق قانون چند نوع است؟

بعضی از بیمه ها اجباری هستند؛ یعنی طبق قانون افراد باید این بیمه ها را انجام دهند. بعضی دیگر از بیمه ها اختیاری هستند و افراد، داوطلب م میشوند که برای حوادث احتمالی از بیمه استفاده کنند

۹- بیمه از نظر خدماتی که بیمه شدگان ارائه می کند چند نوع است؟

بیمه بهداشت و درمان، بیمه بیکاری، بیمه عمر، بیمه از کار افتادگی، بیمه روستاییان، بیمه بدنه اتومبیل، بیمه سرنشین خودرو، بیمه آتش سوزی، بیمه منازل مسکونی و...

۱۰- نظر قانون درباره بیمه وسایل نقلیه موتوری چیست؟

طبق قانون، همه دارندگان وسایل نقلیه موتوری، باید سالیانه خودروی خود را برای حوادث جانی و مالی ناشی از تصادف بیمه کنند تا در هنگام وقوع حوادث، بتوانند برای هزینه های درمانی یا خسارت به اتومبیل، از کمتهای بیمه استفاده کنند

۱۱- نظر قانون درباره بیمه کارگران و کارمندان چیست؟

بر طبق قانون، کلیه سازمانها، صاحبان بنگاها، شرکتهای و کارفرمایان، وظیفه دارند همه کارمندان و کارگران خود را در مقابل حوادث ناشی از کار، بیمه کنند

۱۲- امام علی (علیه السلام) پس از اطلاع از وضعیت پیرمرد مسیحی که توانایی کار کردن را از دست داده بود چه اقدامی انجام داد؟

فرمود: برعهده حکومت و اجتماع است که تا زنده است او را سرپرستی کند و از بیت المال به او مستمری بدهد

سوالات درس ۷

۱- چرا انسان تولید می کند؟

انسان برای آنکه بتواند به حیات و زندگی خود ادامه دهد، باید تولید کند. در واقع، هیچ گاه حتی در گذشته ادامه زندگی انسان بدون تولید امکان پذیر نبوده است. تولید محصول به منظور رفع نیازها و خواسته های* انسان صورت می گیرد

۲- محصولات به چند صورت ممکن است تولید شوند؟ مثال بزنید.

محصولی که تولید می شود ممکن است کالا باشد مانند کفش، کیف، دفتر، یخچال، تلویزیون و...

و یا ممکن است خدمات باشد مانند خدمات پزشکی، آموزش، بیمه، حمل و نقل و...

۳- به طور کلی عوامل لازم برای تولید را به چند دسته می توان تقسیم کرد؟

الف - منابع طبیعی ب- سرمایه ج- نیروی انسانی

۴- منظور از منابع طبیعی چیست و چرا از عوامل لازم برای تولید می باشد؟

آنچه در طبیعت وجود دارد مانند آب، خاک، جانوران، جنگل ها، معادن (نفت، گاز، زغال سنگ، آهن و...) منابع طبیعی هستند.

برای آنکه انسان بتواند کالاها و وسایل مورد نیاز خود را تولید کند باید از امکانات و منابع طبیعی که خداوند در اختیار بشر قرار داده استفاده کند.

۵- منظور از سرمایه چیست و چرا از عوامل لازم برای تولید می باشد؟

انسان برای آنکه از منابع طبیعی استفاده و آنها را به کالا تبدیل کند به ابزار و تجهیزاتی نیاز دارد. این تجهیزات سرمایه نام دارد.

ماشین آلات، ابزار کار و زمین یا ساختمانی که تولید در آنها صورت می گیرد و نظایر آن، سرمایه هستند

۶- چرا نیروی انسانی از عوامل لازم برای تولید است؟

اگر کار و تلاش انسان نبود، چیزی تولید نمی شد و آدمیان نمی توانستند به زندگی ادامه بدهند. به همین دلیل نقش نیروی انسانی در تولید بسیار مهم است. برای تولید هر محصولی، نیروی انسانی باید دانش و مهارت لازم را داشته باشد

۷- شغل های گوناگون چگونه پدید آمدند؟

در گذشته های دور با رونق کار کشاورزی تولید محصول زیاد شد. با تولید غذای کافی دیگر همه مجبور به کار کشاورزی نبودند و به تدریج افراد دیگر توانستند به کارهای دیگر بپردازند و در برخی کارها مهارت پیدا کنند. بدین ترتیب تقسیم کار در جامعه بوجود آمد. هرکس تولید یک یا چند کالا را بر عهده گرفت و شغل های گوناگون پدید آمد

۱- چرا امروزه هیچ کس توانایی تأمین همه ی نیازهای خود را ندارند؟

فرض کنید یک فرد بخواد خودش گندم بکارد، آن را آرد کند، نان بپزد، درختان میوه بکارد، دامپروری کند، برای خود و خانواده پشم بریسد و لباس تهیه کند، کفش بدوزد، برای نظافت و شست و شو صابون تولید کند، وسایل تحصیل و آموزش خود را تولید کند و... آیا چنین چیزی ممکن است؟

۲- به طور کلی مشاغل و فعالیت های اقتصادی را به چند گروه می توان طبقه بندی کرد؟

کشاورزی*، صنعت* و خدمات

۱۰- توزیع به چه معناست؟

توزیع در لغت به معنی پخش کردن است. توزیع فعالیتی است که بین تولیدکننده و مصرف کننده رابطه برقرار می کند

۱۱- تولید کنندگان چگونه محصولات خود را به دست مشتریان می رسانند؟

الف- با پیدا کردن بازار مصرف ب- تبلیغ کالای خود ج- کمک گرفتن از افراد یا مؤسسات برای پخش

۱۲- بازار ایران در گذشته چه ویژگیهایی داشت ؟

الف- یکی از مکان های مهم شهر بود ؟ ب- در مکانهای پر جنب و جوش بود ساخته می شد ج- برخی از بازارها دارای سقف بود د- بازارها در امور اجتماعی مانند جشن ها و ایام عزاداری نقش داشتند.

۱۳- فروشندگان چگونه باید کسب حلال داشته باشند و نظر دین اسلام درباره ی آن چیست؟

فروشنده ای که می خواهد کسب حلال داشته باشد باید از کم فروشی و گرانفروشی پرهیز کند. در آمد حاصل از کم فروشی و گرانفروشی حرام است. از این آیات قرآن کریم پی می بریم کم کردن از حق مردم در هر صورت، گناه و موجب عذاب الهی می باشد

سوالات درس ۸

۱- علاوه بر پول کاغذی برای مبادله از چه روش دیگری استفاده می شود ؟

استفاده از کارت خرید اعتباری

۲- مهمترین حقوق مصرف کنندگان چیست ؟

خرید کالای سالم و بدون نقص

۳- چه مواردی باید برای رعایت و احترام به حقوق مصرف کننده انجام می شود؟

الف- قوانین و مقررات ب- برچسب مشخصات کالا ج- استاندارد

۴- دو مورد از قوانین و مقررات مصرف کنندگان را ذکر کنید .

برای مثال، طبق قانون اگر کسی در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی رنگ ها و مواد تقلبی به کار ببرد، حتی اگر به مصرف کننده آسیبی نرسیده باشد سازنده آن ماده به زندان محکوم می شود. یا کسی نمی تواند بدون گرفتن مجوز، کارگاه تولید مواد غذایی یا سایر کالاها تأسیس کند

۵- بر روی برچسب مشخصات کالا چه مواردی باید درج شده باشد؟

روی این برچسب ها اطلاعاتی از قبیل شماره جواز تولید، آدرس محل کارخانه یا محل تولید، قیمت کالا، مواد به کار رفته در آن و تاریخ مصرف (در مورد مواد غذایی و بهداشتی) نکات ایمنی و... درج شده است

۶- استاندارد یعنی چه ؟

استاندارد کلمه ای است انگلیسی به معنی نمونه قابل قبول

۷- تولید کننده کالاها چه ویژگی ها و معیارهایی را باید رعایت کنند مثال بزنید.

مثلاً در یک ماده خوراکی استاندارد (بیسکویت، رب گوجه، کمپوت، روغن و...) باید مواد افزودنی یا رنگ های مجاز و نظایر آن به حدی باشد که به بدن آسیبی نرساند؛ یا در مواد بهداشتی (کرم، شامپو، مایع ظرفشویی، صابون و...) مواد شیمیایی به کار رفته باید به اندازه لازم باشد تا به پوست و بدن آسیب نرساند

۸- استاندارد مربوط به چه کالاهایی است؟

استاندارد مربوط به همه کالاها است؛ برای مثال، وسایل الکتریکی و وسایل گرمایش مانند بخاری اگر استاندارد نباشند ایمنی استفاده کنندگان را به خطر می اندازند

۹- وظیفه مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران چیست؟

این مؤسسه ابزار لازم برای آزمایش وسایل و کالاها را در اختیار دارد. بیشتر تولیدکنندگان

وسيله يا ماده ای را که تولید می کنند به این مؤسسه می فرستند تا کیفیت آن بررسی شود. اگر کیفیت کالایی توسط این مؤسسه تأیید بشود اجازه می دهد که علامت مخصوص استاندارد را روی آن کالا چاپ کنند

۱۰- خریدار یک کالا با وجود علامت استاندارد بر روی کالا چه اطمینانی پیدا می کند؟

خریدار می تواند با توجه به علامت استاندارد به خوبی جنسی که می خرد اطمینان داشته باشد

۱۱- مصرف کننده چه مسؤولیتی دارد؟

مسئولیت مصرف کننده، مصرف درست است. گفتیم که مصرف یعنی استفاده از کالا و خدمات به منظور رفع نیازها. این چیز بدی نیست؛ اما باید از مصرف گرایی پرهیز کرد

۱۲- مصرف گرایی چیست و چه نتیجه ای دارد؟

مصرف گرایی یعنی اینکه بدون داشتن نیاز واقعی بخواهیم برای تفریح یا خودنمایی و چشم و همچشمی با دیگران کالاهایی را بخریم فرد مصرف گرا خیلی زود تحت تأثیر آگهی های تبلیغاتی یا مُدگرایی قرار می گیرد برای مثال عوض کردن هر ساله وسایل خانه برای پیروی از مد مصرف گرایی به اسراف می انجامد

۱۳- نظر دین اسلام درباره تولید و مصرف چیست؟

از نظر دین اسلام، تولید و مصرف کالا برای رفع نیاز انسان است تا او بتواند به کارهای مهم تر بپردازد. به همین دلیل اسراف* و ریخت و پاش گناهی نابخشودنی است.

۱۴- در جوامع امروز مصرف گرایی چگونه به محیط زیست آسیب رسانده است؟

در جوامع امروز، مصرف گرایی به شدت به محیط زیست آسیب رسانده است. انسان ها مواد اولیه را از طبیعت می گیرند و با آنها کالا تولید می کنند و بعد دوباره به صورت زباله به طبیعت برمی گردانند. در گذشته مقدار زباله ها این قدر زیاد نبود. اما امروزه با تولید انبوه صنعتی، همه روزه مقدار زیادی زباله تولید می شود. زباله ها را می سوزانند یا در مناطقی از زمین دفن می کنند که در هر صورت برای محیط زیست زیان آور است

۱۵- چرا باید تا حد امکان از مصرف نایلون و ظروف یک بار مصرف پلاستیکی خودداری کرد؟

پلاستیک بیش از صد سال در طبیعت می ماند و طول می کشد تا تجزیه شود. کیسه های نایلونی در صورت وارد شدن به آب ها موجب خفگی دلفین ها، لاک پشت ها و پرندگان دریایی می شوند. ترکیبات شیمیایی نایلون ها، خاک ها را آلوده می کند و از طریق گیاهان به زنجیره غذایی انسان وارد می شود و به سلامت انسان ضرر می رساند

۱۶- برخی از زباله های خطرناک را نام ببرید.

باتری ها - زباله های بیمارستانی و...

۱۷- چند مورد از راه حل های مناسب برای کاهش مصرف پلاستیک را ذکر کنید.

الف - برگزاری مراسم افطاری و نذری با ظروف دائمی

ب- استفاده از زنبیل یا کیسه های دائمی

۱۸- برای بازیافت بهتر زباله ها چه اقدامی مناسب تر است؟

ما در خانه یا مدرسه زباله های قابل بازیافت را با بقیه مخلوط نمی کنیم. کاغذ و مقوا، بطری های پلاستیکی، پوست میوه ها، قوطی های فلزی و شیشه ای را از سایر زباله ها جدا می کنیم تا بازیافت شوند. با عمل بازیافت، از این مواد می توانند دوباره مواد جدیدی تولید کنند

سوالات درس ۹

۱- هر مکان چه ویژگی هایی دارد؟

ویژگیهای طبیعی، ویژگیهای انسانی.

۲- منظور از ویژگیهای طبیعی و انسانی چیست؟

ویژگیهای طبیعی: مثل موقعیت جغرافیایی*، نوع آب و هوا، ناهمواری ها*، رودها، پوشش گیاهی و زندگی جانوری و...
ویژگی های انسانی: مثل تعداد جمعیت، فعالیتهای اقتصادی، سواد، زبان، آثار تاریخی و...

۳- دانش جغرافیا چه کمکی به ما می کند؟

دانش جغرافیا به ما کمک می کند که ویژگی های طبیعی و انسانی مکان های مختلف را بشناسیم و رابطه بین این ویژگیها را بفهمیم

۴- جغرافی دانان کار خود را چگونه آغاز می کنند؟

جغرافی دان ها معمولاً کار خودشان را با پرسشهایی درباره یک مکان آغاز می کنند و سپس درباره این پرسش ها تحقیق می کنند تا پاسخ آنها را پیدا کنند

۵- پرسشهای جغرافیایی با چه کلماتی آغاز می شود؟

پرسشهای جغرافیایی با کلماتی مانند کجا؟ چرا؟ چگونه؟ چه موقع؟ و چه کسانی؟ آغاز می شود

۶- جغرافی دانان از چه ابزار و وسایلی برای شناخت محیط استفاده می کنند؟

الف- نقشه ب- عکس ج- کره جغرافیایی د- کتاب ها و فرهنگ نامه ها و- رایانه و اینترنت

۷- چرا نقشه وسیله مهمی در جغرافیا است؟

زیرا از طریق آن اطلاعات زیادی به دست می آوریم. نقشه ها محل دقیق پدیده های طبیعی مانند کوه، رود، جنگل و پدیده های انسانی مثل راهها، پلها، سد ها و... را نشان می دهند.

۸- چند مورد از انواع نقشه ها را نام ببرید.

نقشه ناهموار یها، نقشه تقسیمات کشوری (استان ها)، نقشه راه ها، نقشه های گردشگری و اطلس ها

۹- نقشه چیست؟

نقشه، تصویری افقی از سطح زمین است که به نسبت مورد نیاز کوچک شده است

۱۰- مقیاس خطی چیست و چگونه از آن استفاده می کنند با مثال توضیح دهید.

در زیر هر نقشه، شما خطی مشاهده می کنید که به آن **مقیاس خطی** می گویند و با استفاده از آن می توانید فاصله واقعی مکان ها را روی زمین محاسبه کنید. ابتدا با خطکش فاصله مکانها را روی نقشه اندازه بگیرید؛ برای مثال، فاصله میدان فلسطین تا خیابان انقلاب روی نقشه ۳ سانتی متر است، سپس خط کش را با همان مقدار ۳ سانتی متر روی مقیاس خطی بگذارید. می بینید که ۳ سانتی متر روی نقشه برابر با ۶۰۰ متر روی زمین است

۱۱- انواع عکس هایی را که برای مطالعه و شناخت محیط در جغرافیا استفاده می شود را نام ببرید.

الف- معمولی ب- هوایی ج- ماهواره ای

۱۲- عکس های معمولی مورد استفاده از جغرافیا چه نوع عکسهایی هستند؟

عکسهای معمولی با دوربین از مناظر طبیعی، شهرها، خانه ها و فعالیتهای انسانی گرفته می شود.

۱۳- عکس های هوایی چه نوع عکسهایی هستند؟

از عکسهای هوایی برای تهیه نقش های جغرافیایی استفاده می شود. این عکسها با دوربینهایی که در هواپیما نصب شده گرفته می شود.

۱۴- تصاویر ماهواره ای چه نوع عکسهایی هستند؟

تصاویر ماهواره ای توسط ماهواره ها تهیه و به زمین فرستاده می شود. از این تصاویر نیز اطلاعات زیادی درباره مکان ها به دست می آوریم.

۱۵- کره جغرافیایی چیست؟

کره جغرافیایی نمونه کوچکی از کره زمین است که می توان شکل واقعی بخش های مختلف سیاره زمین را روی آن مشاهده کرد

سوالات درس ۱۰

۱- کشور ما ایران چند کیلومتر مربع وسعت دارد؟

۱/۶۴۸/۱۹۵ کیلومتر مربع

۲- کشور ما در سال ۱۳۹۰ چند نفر جمعیت داشت؟

۷۵ میلیون نفر

۳- کشور ما در سال ۱۳۹۰ چند شهر و روستا داشت؟

بیش از ۱۳۰۰ شهر و ۵۰۰،۰۰۰ روستا

۴- تقسیم بندی کشور چرا و چگونه صورت گرفته است؟

برای اداره بهتر کشور، آن را به بخشهایی تقسیم کرده اند که به آن استان می گویند. استان به وسیله استانداری اداره می شود. هر استان نیز به چند شهرستان تقسیم می شود. در هر شهرستان تعدادی شهر و روستا وجود دارد.

۵- شهرداری چگونه موسسه ای است؟

شهرداری مؤسسه ای است که برای اداره بهتر شهر به وجود آمده و خدماتی به ساکنان شهر ارائه می کند.

۶- وظیفه کارکنان شهرداری چیست؟

کارکنان شهرداری تلاش می کنند تا ما در شهری زیباتر با آسایش زندگی کنیم.

۷- مهم ترین خدمات شهرداری را ذکر کنید.

- احداث و تعمیر یا آسفالت خیابان ها، پل ها، تونل ها و پیاده رو ها برای رفت و آمد بهتر شهروندان
- ایجاد فضای سبز و کاشتن درخت و نهال در مکان های مختلف شهر و احداث بوستان (پارک)، و زمین بازی کودکان
- نظافت کوچه ها و خیابان ها و جمع آوری و دفع زباله ها
- نظارت بر ساخت و ساز ها یعنی اگر افراد بخواهند ساختمانی برای محل سکونت یا کسب و کار خود بسازند باید از شهرداری « پروانه ساختمان » بگیرند.
- ایجاد فرهنگ سرا ها و خانه های سلامت برای اوقات فراغت مردم
- نظارت بر حمل و نقل عمومی (اتوبوس، تاکسی، مترو) برای رفت و آمد مردم

۸- شهرداری هزینه خدماتی را که به مردم ارائه می کند چگونه تأمین می کند؟

شهرداری برای انجام این خدمات باید پول زیادی هزینه کند. شهرداری بخشی از در آمد خود را از مردم دریافت می کند. برای مثال شهروندان باید هر سال مبلغی به عنوان عوارض نوسازی به شهرداری بپردازند.

۹- روستاها چگونه اداره می شوند؟

در روستا ها، شورای اسلامی روستا وجود دارد. ریش سفیدان و افراد با تجربه و مورد اعتماد روستا دور هم جمع می شوند و برای بهتر شدن وضع روستای خودشان، اقداماتی از قبیل ساختن یا تعمیر حمام، پل، و مدرسه، مسجد، قنات و امور دیگر، تصمیم گیری می کنند.

۱۰- ایران از نظر پستی و بلندی به چند بخش تقسیم می شود؟

الف - مرتفع و بلند ب - پست و هموار

۱۱- نواحی مرتفع و بلند شمال ایران کدامند؟

کوههای آذربایجان (شمال غرب)

رشته کوه البرز (شمال)

کوههای خراسان (شمال شرق)

۱۲- قله های آتشفشانی کوههای آذربایجان کدامند؟

سهند - سبلان

۱۳- کدام رشته کوه مانند دیوار، دریای مازندران را از قسمت های داخلی کشور جدا میکند؟

رشته کوه البرز

۱۴- قله های مهم رشته کوه البرز را نام ببرید.

دماوند - توچال - علم کوه

۱۵- دامنه های شمالی و جنوبی البرز چه تفاوتی باهم دارند؟

در دامنه های شمالی رشته کوه البرز که رو به دریا قرار دارد، برف و باران فراوان می بارد. این دامنه ها پوشیده از جنگلهای انبوه است؛ به عکس، دامنه های جنوبی البرز بدون رطوبت مانده و فقط در فصل زمستان برف و باران دریافت می کند و در نتیجه پوشش گیاهی کمتری دارند.

۱۶- نواحی بلند و مرتفع غرب ایران چه نام دارد؟ جهت آن چگونه است؟ و وضعیت بارش آن را ذکر کنید.

رشته کوه زاگرس در غرب ایران کشیده شده است و جهت آن شمال غربی جنوب شرقی

() است. در دامنه های شمال غربی برف و باران فراوانی می بارد اما هر چه به سمت جنوب زاگرس پیش می رویم از میزان برف و باران کاسته می شود.

۱۷- قله های بلند زاگرس را نام ببرید؟

هزار و لاله زار - دنا - زرد کوه

۱۸- قله های بلند نواحی مرکزی ایران را ذکر کنید.

شیرکوه - کرکس

۱۹- قله های بلند نواحی جنوب شرقی ایران را نام ببرید.

تفتان

۲۰- نواحی پست و هموار ایران شمال کدام ناهمواری ها است؟

شامل دشت ها و جلگه هاست

۲۱- دو دشت وسیع ایران را نام ببرید.

دشت کویر - دشت لوت

۲۲- آیا همه نواحی پست و هموار ایران برای کشاورزی مناسب است؟

برخی از دشتهای به دلیل داشتن خاک مساعد و آب و هوای مناسب حاصلخیزند. جلگه ها نیز زمین های حاصلخیز و مناسبی برای کشاورزی هستند.

۲۳- جلگه چگونه تشکیل میشود؟

رودها خاکها را شسته با خود حمل و در کنار رود ویا سواحل دریا ته نشین می کنند که این آبرفتها تشکیل جلگه را میدهد که امکان رشد گیاه در این مکانها به دلیل حاصلخیز بودن خاک بسیار زیاد است.

۲۴- معمولا از کدام بخش از مناطق کوهستانی برای چرای دامها استفاده می شود؟

در کوهپایه ها یعنی زمینهایی که از یکسو به کوه ها و از سوی دیگر به دشتهای مربوط میشود، علفزارهایی رویده است که از آنها به عنوان چراگاه استفاده می شود.

۲۵- ایران در کدام جهت قاره آسیا قرار دارد؟

در جنوب غربی قاره آسیا

سوالات درس ۱۱

۱- زیستگاه (زیست بوم) چیست؟

به منطقه بزرگی که در آن مجموعه ای از گیاهان و جانوران خاص زندگی می کنند، زیستگاه (زیست بوم) می گویند.

۲- مهمترین عاملی که موجب گوناگونی و تنوع زیستگاه ها در کشور شده چیست؟

تنوع آب و هوایی

۳- وظیفه کارشناسان هواشناسی در ایستگاههای هواشناسی چیست؟

هر روز عناصر مختلف مثل دمای هوا، میزان بارندگی، میزان رطوبت، جهت وزش باد و سرعت وزش باد را اندازه گیری می کنیم. سپس این اندازه ها را ثبت می کنیم و روی آنها محاسباتی انجام می دهیم.

۴- مهمترین عناصر آب و هوا چیست؟

دما و بارش

۵- آب و هوای یک منطقه چگونه مشخص می شود؟

با اندازه گیری میزان دما و بارش یک مکان، در طی ماه و سال می توان پی برد که آب و هوای آنجا چگونه است.

۶- میزان دما و بارش چگونه نشان داده می شود؟

به صورت نمودار

۷- به طور کلی ایران را می توان به چند ناحیه آب و هوایی تقسیم کرد؟

الف- معتدل و مرطوب خزری

ب- معتدل و نیمه خشک کوهستانی

ج- گرم و خشک داخلی

د- گرم و شرجی سواحل جنوب

۸- ناحیه آب و هوایی معتدل و مرطوب خزری در کدام قسمت ایران واقع شده است و ویژگی آن چیست؟

این ناحیه در کنار دریای خزر بین کوه های البرز و دریا واقع شده است و در تمام ماههای سال بارندگی دارد. بنابراین، مرطوب ترین ناحیه آب و هوایی ایران به شمار می آید. البته

میزان بارندگی از غرب به شرق این ناحیه کاهش می یابد. ناحیه خزری، تابستان ها و زمستان های معتدل دارد.

۹- آیا در ناحیه خزری محصولات کشاورزی نیاز به آبیاری دارند؟

در ناحیه خزری، برای کشت بیشتر محصولات کشاورزی از آب

باران (دیم) استفاده می شود و فقط برخی از محصولات مانند برنج به آبیاری

نیاز دارند.

۱۰- ناحیه آب و هوایی معتدل و نیمه خشک کوهستانی در کدام قسمت ایران واقع شده و ویژگی آن چیست؟

این ناحیه، کوهستان های مرتفع ایران و کوهپایه های اطراف آنها را در بر میگیرد. در برخی ارتفاعات این ناحیه در هنگام زمستان برف زیادی می بارد و یخبندان های شدید به وجود

می آید. به همین دلیل دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است. این

ناحیه، با آنکه تقریباً ۹ ماه از سال باران دارد، در تابستانها خشک است

۱۱- چرا در ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی امکان کشت دیم وجود دارد؟

به دلیل بارش کافی در طی سال

۱۲- پوشش گیاهی در ارتفاعات ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی چگونه است؟

در ارتفاعات این ناحیه جنگلها و مراتعی سرسبز روئیده است.

۱۳- ناحیه آب و هوایی گرم و خشک داخلی مربوط به کدام نواحی ایران می شود و این ناحیه به چه دلیل خشک است؟

این ناحیه که شامل نواحی مرکزی ایران است تابستانهای گرم و خشک دارد.

خشکی این ناحیه به دلیل آن است که فقط در چند ماه از سال، آن هم به

مقدار کم باران می بارد. در بعضی از بخشهای این ناحیه، بیابانهای به وجود

آمده است که ممکن است سالها در آنجا باران نیاریده باشد؛ مانند بیابان لوت.

۱۴- در ناحیه گرم و خشک داخلی دما چه وضعیتی دارد؟

در ناحیه خشک داخلی ایران، اختلاف دمای شب و روز زیاد است و

تابستانها هوا بسیار گرم می شود.

۱۵- پوشش گیاهی در ناحیه آب و هوایی گرم و خشک داخلی چگونه است؟

این ناحیه از نظر پوشش گیاهی فقیر است و تنها گیاهان خشکی پسند

مانند درختان تاغ و گز و بوته های خاردار در آنجا قادر به رشد و نمو هستند.

۱۶- ناحیه آب و هوایی گرم و شرجی سواحل جنوب در کدام قسمت ایران واقع شده است؟ و ویژگی آن چیست؟

این ناحیه در کناره های خلیج فارس و دریای عمان، از جلگه خوزستان تا بندر چابهار

کشیده شده است. به طور کلی مناطق جنوبی ایران، تابستانهای بسیار گرم و

زمستانهای ملایم دارد.

۱۷- چرا نواحی ساحلی جنوب ایران جزء نواحی خشک ایران است؟

زیرا میزان بارندگی در این ناحیه بسیار کم است.

۱۸- چرا در نواحی ساحلی جنوب ایران حالت شرجی بوجود می آید؟

به دلیل وجود دریا و تبخیر آب های آن نم هوا زیاد است، حالت شرجی به وجود می آید.

۱۹- چرا در نواحی آب و هوایی گرم و خشک داخلی و گرم و شرجی سواحل جنوب زراعت دیم امکان پذیر نیست؟

به دلیل کم بودن میزان بارندگی

۲۰- چرا بارندگی در نواحی ساحلی شمال بیشتر از نواحی ساحلی جنوب است؟

به دلیل وجود رشته کوه البرز و نفوذ هوای سرد از شمال دریای مازندران

۲۱- برای هر کدام از نواحی آب و هوایی ایران چند شهر نام ببرید. (نقشه صفحه ۵۹)

الف- معتدل و مرطوب خزری ----- ساری - رشت

ب-معتدل و نیمه خشک کوهستانی ----- مشهد - زنجان - کرمانشاه

ج- گرم و خشک داخلی----- یزد - کرمان - زاهدان

د- گرم و شرجی سواحل جنوب----- بندر عباس - بوشهر

سوالات درس ۱۲

۱- علت تنوع زیاد گونه های گیاهی و جانوری در ایران چیست؟

شرایط جغرافیایی ایران

۲- چند گونه گیاهی در ایران شناسایی شده است؟

حدود ۹۰۰۰ گونه

۳- چند گونه حشره در ایران تخمین زده می شود؟

حدود ۶۰۰۰۰ گونه

۴- کدام گونه های جانوری و گیاهی مخصوص ایران است؟

سوسن چلچراغ - سمندر لرستانی - لاله واژگون

۵- مهمترین عامل از بین رفتن برخی از گونه های گیاهی و جانوری چیست؟

فعالیت های نادرست انسا نها

۶- انسان در بهره برداری از طبیعت چگونه عمل می کند؟ مثال بزنید.

ما در بهره برداری از طبیعت و رفع نیازهای خودمان باید طوری برنامه ریزی و فکر کنیم که کمترین آسیب به محیط وارد شود.

برای مثال، کشیدن راه و ساختن خانه ها یا شهرها، بدون تفکر و برنامه ریزی، جنگل ها یا مراتع را از بین میبرد، برخی برای تأمین زغال و سوخت درختان را قطع میکنند.

۷- تعادل طبیعت چگونه به هم می خورد؟

وقتی درختان جنگلی در یک ناحیه نابود میشوند، جانورانی نیز که غذایشان را در این جنگل ها به دست می آورند، از بین می روند و تعادل طبیعت به هم می خورد

۸- شکار بی رویه چگونه نسل بسیاری از جانوران را در خطر انقراض قرار می دهند؟

شکار بیش از حد و صید بی رویه نیز باعث کاهش بعضی گونه های جانوری شده است. وقتی شکارچیان برای تفریح یا استفاده از پوست، شاخ ها و استخوان، حیواناتی مثل گورخر، آهو یا پرندگان را در یک دشت محاصره و به آنها حمله می کنند، به تدریج نسل این گونه ها رو به کاهش

میگردد یا در خطر انقراض قرار می گیرد.

۹- چرا زباله ها حیات زیستگاهها را تهدید می کنند؟

زیرا بسیاری از زباله هایی که ما تولید می کنیم، زیان آورند و سالیها در محیط باقی میمانند.

۱۰- افزایش جمعیت چگونه بر زندگی گیاهان و جانوران تأثیر بدی میگذارد؟

هرچه جمعیت بیشتر می شود، فعالیت های کارخانه ای و حمل و نقل و تولید مواد سمی هم بیشتر میشود. گاز های سمی که از اتومبیل ها یا کارخانه ها به هوا و آب وارد می شوند یا سم هایی که در آفت کش های کشاورزی وجود دارد، اثرات بدی بر زندگی گیاهان و جانوران دارند.

۱۱- مهمترین دلایل حفاظت از زیستگاهها کدامند؟

سپاسگزاری از نعم تهای خداوند

لذت بردن از زیباییها و تفکر در آفرینش

حق حیات

وابستگی موجودات زنده به یکدیگر

فواید گیاهان و جانوران

۱۲- رابطه درست و صحیح با طبیعت نشانه چیست؟

نشانه شکرگذاری از نعمت های الهی

۱۳- آیا تخریب زیستگاهها آرامش انسان را برهم میزند؟

انسان از دیدن منظره های طبیعی لذت می برد. ما با دیدن جلوه های طبیعی به عظمت آفرینش خداوند پی میبریم. همه ما وقتی اوقات فراغت خود را در دامن طبیعت میگذرانیم احساس آرامش بیشتری میکنیم. اگر زیستگاهها، تخریب یا نابود شوند، انسان از نعمت استفاده و دیدن این زیباییها محروم می شود.

۱۴- آیا انسان حق دارد در استفاده از طبیعت زیاده روی کند؟

انسان، تنها موجود زنده روی زمین نیست، سایر موجودات زنده نیز حق حیات دارند و مثل انسان، مخلوق خداوند هستند. انسان ها می توانند فقط در حدی که نیا زایشان را برآورده کنند، از طبیعت بهره برداری کنند و حق ندارند به دلیل زیاده روی در مصرف یا سودجویی، گونه ها را نابود کنند.

۱۵- چگونه نابودی برخی از گونه های جانوری سبب نابودی جانوران می شود؟

وقتی برخی گونه های یک زیستگاه نابود میشوند، غذای برخی گونه های دیگر کم می شود و آن گونه نیز شروع به کاهش می کند، در نتیجه تعادل زندگی در آنجا به هم می خورد.

۱۶- برخی از فواید گیاهان و جانوران را ذکر کنید.

بعضی از جانوران و گیاهان منابع غذایی برای انسانها هستند. ما از گوشت برخی دام ها یا پرندگان

و میوه ها، غلات، سبزیجات و چای تغذیه می کنیم. بعضی از گیاهان خاصیت دارویی دارند و برای درمان بیماری ها استفاده می شوند. بخشی از دارو هایی که در داروخانه ها فروخته می شوند از عصاره گیاهان به دست آمده است.

۱۷- مهمترین وظیفه سازمان حفاظت از محیط زیست چیست؟

مهمترین وظیفه سازمان حفاظت از محیط زیست، مراقبت از زیستگاههای طبیعی کشور و جلوگیری از تخریب و آلودگی آنها است.

۱۸- مهمترین شغل در سازمان حفاظت از محیط زیست چیست؟

محیط بان

۱۹- وظیفه و مسولیت محیط بانان چیست؟

محیط بان ها مسئول اجرای قوانین و مقررات محیط زیست در یک منطقه هستند. محیط بان ها از منطقه تحت نظارت خود، بازدید میکنند و کلیه رویداد ها یا فعالیتهایی را که موجب تخریب محیط زیست میشوند شناسایی میکنند.

۲۰- محیط بانان چه مواردی را به سازمان خود گزارش می دهند؟

آنها ممکن است قطع درختان، بوته کنی، شکار غیرقانونی، روشن کردن آتش، آلودگی های

محیط زیستی یا سیل و طغیان رودخانه را در یک مکان مشاهده کنند و آن را به سازمان گزارش دهند. بدین ترتیب محیطبانان با همکاری سایر اعضای سازمان از آلودگی و تخریب محیط زیست جلوگیری میکنند.

۲۱- برخی از کارهایی را که ما برای حفاظت از محیط زیست می توانیم انجام دهیم را ذکر کنید.

نچیدن گل ها

کاشت و نگهداری گیاهان در محیط زندگی

قرار دادن غذا و آب برای حیوانات در زمستان

قرار دادن باقیمانده برنج یا نان برای پرندگان

کاهش مصرف کاغذ و دستمال کاغذی و جدا کردن کاغذ از زباله های تر

نخریدن وسایل تزئینی درست شده از اعضای حیوانات

روشن نکردن آتش در جنگل

تماس با شهرداری یا سازمان حفاظت از محیط زیست در صورت بروز آلودگی مهم در محل زندگی

۲۲- منظور از منطقه حفاظت شده چیست؟

سازمان حفاظت محیط زیست، برخی از مناطق کشور را که در آنجا حفظ و تکثیر نسل جانوران یا گیاهان اهمیت خاصی دارد، به عنوان منطقه حفاظت شده اعلام میکند. این منطقه ممکن است جنگل یا مرتع* یا دشت و کوهستان باشد.

۲۳- چند مورد از مناطق حفاظت شده ایران را ذکر کنید.

برای مثال، منطقه جنگلهای حرا در آب های خلیج فارس و دشت ارژن در فارس و اشترانکوه در لرستان از مناطق حفاظت شده کشور ما هستند.

۲۴- برخی از مقررات مناطق حفاظت شده را بنویسید.

شکار و صید یا قطع درختان و از بین بردن گیاهان در این منطقه ممنوع است.

۲۵- اصل ۵۰ قانون اساسی چه چیزی را مطرح می کند؟

در جمهوری اسلامی ایران، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعد باید در

آن حیات رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می گردد و ...

درس ۱۳

۱- ایران در سال ۱۳۹۰ چند نفر جمعیت داشت؟

۷۵ میلیون نفر

۲- کدام یک از کشورهای همسایه ایران پرجمعیت هستند؟

پاکستان - ترکیه

۳- کدام یک از کشورهای همسایه ایران کم جمعیت هستند؟

ارمنستان - کویت - بحرین - قطر - امارات متحده عربی - آذربایجان - ترکمنستان

۴- جمعیت چگونه افزایش می یابد؟

اگر تعداد افرادی که متولد می شوند بیشتر از افرادی که میمیرند باشد جمعیت افزایش می یابد.

۵- جمعیت چگونه کاهش می یابد؟

اگر تعداد افرادی که متولد می شوند کمتر از افرادی که میمیرند باشد، جمعیت کاهش می یابد.

۶- رشد منفی جمعیت چگونه اتفاق می افتد؟

در برخی کشورها مانند سوئیس و دانمارک تعداد زاد و ولدها کمتر از مرگ و میرها شده است. به این رشد، رشد منفی هم می گویند.

۷- جمعیت را به چند گروه سنی می توان تقسیم کرد؟

گروه ۱ جمعیت یکسال تا ۲۵ سال کودکان و نوجوانان و جوانان

گروه ۲ بزرگسالان ۲۵ تا ۶۵ سال

گروه ۳ سالمندان بیشتر از ۶۵ سال

۸- با منفی شدن رشد جمعیت چه مشکلاتی برای یک کشور ایجاد می شود؟

با کم شدن زاد و ولد، جمعیت جوان کاهش و تعداد سالمندان افزایش می یابد و جامعه از نیروی جوان که می تواند کار کند و با فعالیت های اقتصادی و آموختن علم به پیشرفت کشور کمک کند، محروم می شود.

۹- مسئولیت سرشماری جمعیت در ایران بر عهده چه سازمانی است؟

مرکز آمار ایران

۱۰- اطلاعات مربوط به سرشماری جمعیت را چگونه می توان بدست آورد؟

استفاده از کتابها و نشریات مرکز آمار ایران، با وارد شدن به پایگاه اینترنتی آن، اطلاعات مورد نظرمان را درباره جمعیت به دست بیاوریم.

۱۱- منظور از تراکم جمعیت چیست؟

به نسبت افرادی که در یک مکان زندگی میکنند، تراکم جمعیت آن مکان می گویند.

۱۲- تراکم جمعیت یک منطقه را چگونه محاسبه می کنند؟

برای محاسبه تراکم جمعیت یک منطقه، جمعیت آن منطقه را بر مساحت آن تقسیم می کنند.

۱۳- تراکم جمعیت کشورمان در سال ۱۳۹۰ در هر کیلومتر مربع چند نفر بوده است؟

معادل $49/1$ نفر در کیلومتر مربع

مساحت قسمت هایی از دشت کویر و دشت لوت از مساحت کل کشور کم شده است.

مساحت قابل سکونت ($495/527/1$ میلیون کیلومتر مربع)

۱۴- عوامل مؤثر در تراکم پایین یا کم جمعیت کدامند؟

در نواحی داخلی ایران به دلیل کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاک های نامساعد و شور، جمعیت بسیار کمی زندگی میکنند.

۱۵- کدام مناطق ایران خالی از جمعیت است؟

دشت کویر - دشت لوت

۱۶- عوامل مؤثر در تراکم بالا و زیاد جمعیت کدامند؟

پایتخت بودن یک منطقه مانند تهران که بسیاری از سازمان های مهم دولتی، دانشگاه ها، بیمارستانها و

صنایع در آن متمرکز شده اند

مناطق جلگه ای به دلیل وجود باران کافی - آب فراوان - هوای معتدل - خاک حاصلخیز مانند: جلگه های کناره ی دریای مازندران

وجود معادن و ذخایر چون نفت و گاز مانند: خوزستان

مناطق کوهپایه ای به دلیل وجود خاک حاصلخیز و بارندگی کافی مانند: کوهپایه های البرز و زاگرس

۱۷- پرتراکم ترین و پرجمعیت ترین ناحیه کشورمان کدام منطقه است؟ تهران

درس ۱۴

۱- انسان آب مورد نیاز خود را چگونه تأمین می کند؟

آبهای سطحی (رودها) آبهای زیرزمینی (چاه، چشمه و قنات)

۲- چرا ایران با کمبود آب مواجه است؟

رشته کوههایی چون البرز و زاگرس مانند دیواری مانع از نفوذ رطوبت به قسمتهای داخلی ایران می شود.

که در مجموع میانگین بارش سالانه در ایران حدود ۲۳۰ میلیمتر است.

۳- بیشتر رودهای دائمی و پرآب ایران از کجا سرچشمه می گیرند؟

از کوه های البرز و زاگرس

۴- چرا رودهای پرآب ایران قابل کشتیرانی نیستند؟

رود های پرآب ایران چون از شیبهای تند کوهستانی جاری می شوند، قابل کشتیرانی نیستند و فقط در بخشی از رود کارون میتوان کشتیرانی کرد.

۵- رودهای ایران از نظر جهت جریان آب به چند حوضه آبریز تقسیم می شود؟

حوضه آبریز	چشمه	سب (به کجا میریزد)	برخی از رودها
حوضه آبریز دریای	ه های البرز	بای خزر	پد رود - نکا رود
حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان	ه های زاگرس یا کوه های پراکنده داخلی	بج فارس و دریای عمان	ون - جراحی - دالکی - رود میناب
حوضه آبریز داخلی	ه های زاگرس و البرز کوه های پراکنده داخلی	دریاچه ها و باتلاقیهای داخلی زمینهای اطراف خود	ل رود - زاینده رود معمولاً موقت یا فصلی)

۶- میزان مصرف آب در ایران برای یک فرد چه مقدار است؟ میزان مجاز مصرف آب چقدر است؟

میزان مجاز مصرف آب برای یک فرد در شبانه روز ۱۵۰ لیتر تعیین شده است اما در ایران متوسط مصرف در شبانه روز ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر است.

۷- در گذشته مردم آب را در چه مکانهایی ذخیره می کردند؟ آیا این آب تصفیه شده بود؟

در گذشته در اغلب مناطق کشور ما، آب را در آب انبارها ذخیره میکردند. در آن زمان آب تصفیه شده و لوله کشی وجود نداشت.

۸- چرا خاک برای انسان اهمیت دارد؟

خاک یک منبع مهم تأمین غذا است. اما علاوه بر غذا، انسان در طی سالیان دراز از خاک برای ساختن ظروف و وسایل زندگی، جاده ها و خانه ها استفاده کرده است.

۹- خاک چگونه تشکیل می شود؟

خاک، لایه نازکی از پوسته زمین است که از خرد شدن سنگها پدید آمده است. خاک طی زمان طولانی با

توجه به عواملی مانند سنگها، آب، دمای هوا و موجودات زنده یک منطقه تشکیل می شود

۱۰- علت تنوع خاک ها چیست؟

هر نوع خاک مواد معدنی خاصی دارد که انواع مختلف خاک ها را تشکیل می دهد.

۱۱- خاک های حاصلخیز کشور ما در کدام مناطق قرار دارد؟ و علت حاصلخیزی آن چیست؟

در کشور ما در جلگه ها و اطراف رود ها و برخی کوه پایه ها خاک های حاصلخیزی وجود دارد که مواد آلی و معدنی مناسب دارند .

۱۲- خاک کدام مناطق ایران برای کشاورزی مناسب نیست و علت آن چیست؟

خاک برخی مناطق مرکزی، داخلی یا جنوبی کشور به علت وجود نمک یا آهک در خاک، برای کشاورزی مناسب نیست . در این مناطق به علت خشکی هوا و کمبود بارندگی، هوموس خاک بسیار کم است.

۱۳- چه عواملی موجب از بین رفتن خاک می شود؟

-- مصرف بیش از حد مواد غذایی و کشت پی در پی یک محصول در زمین و استراحت ندادن به خاک.

-- قطع بوته ها و کندن درختان که موجب می شود خاک در اثر باد و باران به راحتی شسته شود.

-- استفاده نامناسب و بی رویه از کودهای شیمیایی.

-- ایجاد ساختمان و جاده و کارخانه روی خاک های قابل کشت.

-- دفن زباله ها در خاک.

۱۴- کدام سازمان وظیفه حفاظت از خاک را برعهده دارد؟

سازمان جنگل ها مراتع و آبخیزداری

درس ۱۵

۱- گردشگر کیست؟

به کسانی که محل اقامت یا کار خود را به طور موقت ترک می کنند و برای استراحت یا گردش و دیدن یا مطالعه مکانهای تاریخی و طبیعی، به سفر می روند گردشگر می گویند.

۲- گردشگری با چه اهدافی صورت می گیرد؟ (انواع گردشگری کدام است؟)

با هدف استراحت و تفریح
باهدف زیارت اماکن مقدس
باهدف مطالعه آثار تاریخی
باهدف بازدید از نمایشگاهها یا گردهایی های علمی
باهدف طبیعت گردی

۳- گردشگری از چه نظر اهمیت دارد؟

آشنایی با پدیده های زیبای طبیعی و مکانهای تاریخی و فرهنگی

افزایش اطلاعات درباره مکانها و آداب و رسوم مردم
ایجاد شغل های جدید مانند هتل داری - دفاتر فروش بلیط ، دفاتر حمل و نقل ، فروش صنایع دستی و غذاها و شیرینی های
لی

۴- مهمترین وسیله مورد نیاز گردشگری چیست؟

نقشه

۵- هنگام گردشگری نقشه چه کمکی به می کند؟

نقشه ها به ما کمک میکنند تا مکان های جدید را بهتر پیدا کنیم و سریعتر خود را به آنجا برسانیم. بدون نقشه ممکن است مسیرها را اشتباه کنیم یا زمان زیادی برای پیدا کردن یک مکان صرف کنیم.

۶- مهمترین نقشه مورد نیاز هنگام سفر چه نقشه ای است؟

نقشه راه ها

۷- بر روی نقشه ی راهها چه چیزهایی قابل مشاهده است؟

بر روی نقشه راهها، جاده های اصلی و فرعی و همچنین مکان های خدماتی چون رستورانها، تعمیرگاه ها، پمپ بنزینها، نمازخانه و نظایر آن مشخص شده است

۸- مقیاس نقشه در سفر چه کاربردی دارد؟

با استفاده از مقیاس نقشه راه ها میتوان حساب کنید چقدر از روستا یا شهری که میخواهید به آن سفر کنید، فاصله دارید

درس ۱۶

۱- مهمترین مساجدی که در کشورمان از نظر معماری مورد توجه گردشگری است، کدامند؟

جد امام و شیخ لطف اله در اصفهان	جد جامع یزد	جد گوهرشاد در مشهد
---------------------------------	-------------	--------------------

۲- خلاصه ای از زندگی نامه امام رضا (علیه السلام) را ذکر کنید.

امام رضا (علیه السلام) فرزند امام موسی کاظم (علیه السلام) در سال ۴۸۱ هجری در مدینه متولد شد .
در ۳۵ سالگی به امامت رسید .

رضا ،فاضل ، صابر ، زکی از القاب ایشان است. سرانجام به دستور مأمون عباسی به شهادت رسید.

۳- حرم امام رضا (علیه السلام) علاوه بر اهمیت زیارتی از چه نظر اهمیت دارد؟

از نظر معماری و تاریخی - وجود شاهکارهای معماری مانند : مسجد گوهرشاد ، وجود آرامگاه شخصیتهای بزرگ علما و مذهبی مانند شیخ بهایی و علامه محمد تقی جعفری

۴- مجموعه آستان قدس رضوی شامل چه بخشهایی است؟

کتابخانه ها - مهمانسرا - موزه ها

۵- موزه هایی که در مجموعه آستان قدس رضوی قرار دارند را نام ببرید.

موزه قرآن و موزه سگه، موزه صدف و موزه سلاح

۶- موزه مرکزی آستان قدس رضوی در چه سالی افتتاح شده است؟

۱۳۲۴ ش

۷- چه آثاری در موزه مرکزی آستان قدس رضوی وجود دارد؟

۱- قرآن های نفیس با خط امامان معصوم ۲- اولین سنگ مرقد امام هشتم ۳- سکه ها

۴- کتیبه های نفیس ۵- مدال برخی از قهرمانان کشور ۶- هدایای علاقه مندان امام هشتم

۸- علت تنوع زیستگاهها در ایران چیست؟

ایران به دلیل داشتن ناهمواری های مختلف و آب و هوا های متنوع، زیستگاه های متنوعی دارد.

۹- مهمترین بندر و مرکز گردشگری سواحل دریای عمان کدام بندر است؟

بندر چابهار

۱۰- ایجاد پارک های ملی چه فایده ای دارد؟

از آسیب رساندن به محیط زیست توسط گردشگران جلوگیری می کنند.

۱۱- قوانین و ویژگی های پارک های ملی چیست؟

در پارک های ملی مانند مناطق حفاظت شده، بوته کنی، چرای دامها، شکار و نظایر آن ممنوع است و محیط های امن طبیعی برای جانوران پدید آورده اند. بخشی از این پارک ها هم به گردشگاه مسافران اختصاص داده شده است

درس ۱۷

۱- میراث فرهنگی چیست؟

میراث، یعنی ارث و هر چیزی که از گذشتگان و نیاکان و پدران به ما رسیده باشد. بخشی از چیزهایی که از گذشتگان برای ما به جای مانده است، میراث فرهنگی است.

۲- چرا میراث فرهنگی اهمیت دارد؟

میراث فرهنگی همه چیزهای ارزشمندی است که به فرهنگ * یک ملت مربوط می شود. این چیزها، حاصل زندگی و تلاش مردمی است که در گذشته زندگی می کرده اند و از یک نسل به نسل دیگر رسیده است.

۳- میراث فرهنگی شامل چه چیزهایی می شود؟

میراث فرهنگی ممکن است چیزهای مادی مثل ظرف ها، سکه ها، کتیبه ها، فرش ها، کتا بهای قدیمی و بنا های تاریخی، مساجد و امام زاده ها باشد. همچنین ممکن است چیزهای غیرمادی مثل اعتقادات، زبان و آداب و رسومی باشد که از گذشته به ما رسیده است.

۴— چرا ایران دارای میراث فرهنگی بسیار زیاد و با ارزش است؟

از آنجا که ایران جایگاه تمدن های کهن و قدیمی ترین سکونتگاه های بشری است، دارای میراث فرهنگی بسیار زیاد و با ارزش است که بخشی از آن در موزه ها نگهداری می شود.

۵— چرا باید در حفظ میراث فرهنگی تلاش کنیم؟

میراث فرهنگی به همه مردم یک کشور متعلق است

۶— تاریخ چه علمی است؟

علم تاریخ عبارت است از مطالعه زندگی انسان ها در گذشته .

۷— فواید مطالعه تاریخ و آشنایی با گذشته چیست؟

آشنایی با گذشته به ما کمک میکند تا زمان حال را بهتر بفهمیم . ما از مطالعه رویدادها و زندگی مردمان گذشته میتوانیم پند بگیریم و از تجربه های آنها در زندگی امروز استفاده کنیم.

۸— مورخ کیست؟

به کسانی که درباره زندگی انسان ها و رویدادهایی که در گذشته اتفاق افتاده، مطالعه و تحقیق میکنند، مورخ می گویند.

۹— مورخان در مطالعات خود از چه ابزارهایی استفاده می کنند؟

مورخان در مطالعات خود از منابع مختلفی مثل کتاب ها و نوشته ها یا کتیبه ها، ابزارها و وسایل زندگی، بناها، سکه ها، سلاح ها، سنگ نگاره ها و هر چیزی که از گذشته باقی مانده است، استفاده میکنند.

۱۰— مورخان چگونه چگونه نظر خود درباره یک موضوع تاریخی را بیان می کنند و در چه صورت نظر خود را تغییر میدهند؟

آنها سعی میکنند شواهد و مدارک به جای مانده را با دقت بررسی کنند تا به واقعیت آنچه در گذشته رخ داده، پی ببرند و آنگاه نظر خود را درباره یک موضوع تاریخی بگویند.

گاهی ممکن است مورخان با دست یافتن متن به شواهد و مدارک جدید، تغییراتی در نظرات خود بدهند.

۱۱— مورخان در کار خود از چه علم و دانشی بهره می گیرند؟

باستان شناسی

۱۲— باستان شناسان چگونه آثار باستانی را پیدا می کنند؟

بعضی از آثار تاریخی مربوط به زمان های بسیار دور، در دل خاک قرار دارند . به همین علت باستان شناسان ابتدا با مشاهده ویرانه ها و خرابه ها یا مطالعه منابع تاریخی حدس میزنند که در یک منطقه، آثار باستانی وجود دارد . سپس به جست و جو و حفاری در آن منطقه می پردازند.

۱۳— باستان شناسان در کار خود از چه ابزارهایی استفاده می کنند؟

باستان شناسان در هر مرحله از ابزار خاصی استفاده میکنند؛ از ابزار های ساده مانند بیل و کلنگ تا میکروسکوپ و دوربین های مخصوص که با آنها لایه های درون خاک را مشاهده میکنند.

۱۴- مورخان کار خود را چگونه آغاز می کنند؟

مورخان معمولاً کار خودشان را با پرسش هایی درباره گذشته آغاز می کنند .

آنها پرسشهایی را طرح و سپس درباره آنها تحقیق میکنند تا پاسخ آنها را پیدا کنند.

۱۵- برخی از پرسشهایی را که مورخان با آن کار خود را شروع می کنند را ذکر کنید.

چه چیزی اتفاق افتاده است؟ چه کسی یا چه کسانی در این واقعه شرکت داشته اند؟

در چه زمانی اتفاق افتاده است؟ علت یا علت های این رویداد چه بوده است؟

در کجا این اتفاق رخ داده است؟ چگونه میتوان از این موضوع برای حال و آینده استفاده کرد؟

۱۶- موزه چه مکانی است؟

مکانی است برای حفظ و نگهداری آثار تاریخی و با ارزش و میراث فرهنگی ، نمایش آنها برای مردم و مطالعه و تحقیق افراد در رشته های تاریخ ، هنر ، معماری و باستانشناسی

۱۷- سازمان میراث فرهنگی چه سازمانی است؟

در کشور ما، یکی از مهم ترین سازمان هایی که مسئولیت حفاظت و نگهداری از میراث فرهنگی را به عهده دارد، سازمان میراث فرهنگی است. موزه ها نیز یکی از بخشهای سازمان میراث فرهنگی هستند.

سوالات درس ۱۸

۱- در موزه ایران باستان چه چیزهایی نگهداری می شود و چرا به آن ایران باستان می گویند؟

در این موزه مجسمه ها، ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته های بسیار دور ایران نگهداری می شود. در این موزه، شما آثار تاریخی به جای مانده از دوره قبل از اسلام را مشاهده می کنید. به همین جهت به این موزه، موزه ایران باستان می گویند

۲- مورخان زمان گذشته را بر چه اساسی تقسیم می کنند؟

بر اساس حوادث و تغییرات مهم

۳- تاریخ ایران به چند دوره زمانی تقسیم میشود ؟ چرا

1 تاریخ قبل از اسلام (دوره ایران باستان)

2 تاریخ دوره اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تاکنون ادامه دارد.

(چون ورود اسلام به ایران، مهمترین رویداد تاریخی کشور ما است، به همین جهت تاریخ ایران به دو دوره زمانی تقسیم شده است)

۴- با توجه به مطالعه باستانشناسان از آثار باقی مانده از گذشته ، زندگی بشر چه مراحل را طی کرده است؟

هزاران سال پیش، انسان ها از وسایل بسیار ساده و ابتدایی استفاده می کردند، آنها از طریق گرد آوری خوراک و شکار حیوانات زندگی می کردند، در جست و جوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می رفتند و برای محافظت از خود درون غار ها به سر می بردند. سپس انسانها کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند. آنها در کنار رودخانه ها برای خود

خانه های دائمی ساختند. کشاورزی موجب شد که انسان ها یکجانشین شدند. بدین ترتیب اولین روستا ها در کنار رود های پرآب و چشمه ها پدید آمدند.

کم کم، داد و ستد و تجارت ابزار و وسایل رونق گرفت. انسانها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه داد و ستدهایشان خط را اختراع کردند. با گذشت زمان، جمعیت برخی سکونتگاهها رو به افزایش گذاشت و شهرهای بزرگی پدید آمدند که به وسیله حکومتی اداره می شدند. آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کردند. مردم این شهرها در هنر و معماری و ساختن بناها، پیشرفت زیادی کردند. بدین ترتیب نخستین تمدن های بشری به وجود آمدند.

۵- انسانهای غار نشین از چه ابزاری استفاده می کردند و چرا بر روی دیوار غارها نقاشی می کردند؟

ابزار های انسان های غار نشین در این دوره از سنگ بود و آنها به یادبود شکار هایشان نقش هایی بر روی دیوار

غارها یا کوه های اطراف خود کنده بودند که امروزه هنوز آثار برخی از این سنگ نگاره ها باقی مانده است.

۶- در کدام مناطق ایران ظروف سفالی و گلی (ظروفی از زندگی مردم) مربوط به دوران گذشته پیدا شده است؟

تپه سیلک (درکاشان) و تپه حسنلو، (در آذربایجان غربی)

۷- تمدن چه ویژگیهایی دارد؟

- داشتن معماری، شهرسازی و هنری های ت

- داشتن خط - داشتن عقاید مذهبی

- مهارت در کارهای مختلف

- داشتن قوانین و مقررات

- داشتن حکومت

۸- برخی از تمدن های را که در گذشته های دور در ایران پدید آمدند و سپس از بین رفتند را نام ببرید.

تمدن شهر سوخته - تمدن ایلام - تمدن جیرفت

۹- شهر سوخته در کدام منطقه ایران واقع شده است و مربوط به چه دوره تاریخی است و چرا به این نام معروف شده است؟

در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان، مربوط به حدود پنج هزار سال پیش

این تمدن بعدها به طرز نامعلوم و عجیبی از بین رفته است و به همین علت آنها این منطقه را شهر سوخته به معنی نابود شده، نام گذاشتند.

۱۰- آثار باقی مانده از تمدن ایلام چگونه کشف شد؟

حدود هفتاد سال پیش، چند مهندس که با هواپیما به خوزستان می رفتند، متوجه تپه ای شدند و احتمال دادند که زیر آن آثار تاریخی وجود داشته باشد. آنها باستان شناسان را از وجود این تپه با خبر کردند. باستان شناسان پس از مدت ها تلاش با زحمت و مواظبت زیاد خاکها را کنار زدند و به تدریج خرابه های چغازنبیل مهمترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام را کشف کردند.

۱۱- معبد چغازنبیل، مهمترین اثر باقی مانده از تمدن ایلام در کجا واقع شده و ویژگی آن چیست؟

در نزدیکی شوش است. این معبد با میلیو نها خشت و هزاران آجر ساخته شده و بر روی برخی آجرها با خط ایلامی، مطالبی نوشته شده است.

۱۲- تمدن ایلام مربوط به چه زمانی است و ایلامی ها چه ویژگی هایی داشتند؟

حدود 3 هزار سال - آنها بر روی لو حهای گلی، قانون هایی را که پادشاهان ایلامی وضع کرده بودند، می نوشتند که بعضی از این لوح ها تا به امروز باقی مانده است. ایلامیها مانند سایر تمدن های باستانی، خدایان متعددی مثل خدای خورشید و خدای آب و ... را پرستش می کردند و مجسمه هایی از این خدایان ساخته و در معابد خود قرار می دادند و آنها را می پرستیدند. ایلامی ها با هنر سفالسازی آشنا بودند و ظروف سفالی و مجسمه ها و ابزارهای مختلف آنها در این منطقه یافت شده است.

۱۳- تمدن جیرفت در کدام منطقه ایران واقع شده و چه آثاری در این منطقه پیدا شده است؟ و ویژگی کتیبه های این منطقه چیست؟

نزدیکی جیرفت کرمان در کنار هلیل رود - وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات و

کتیبه های آجری

باستان شناسان هنوز موفق به خواندن کتیبه ها نشده اند و احتمال می دهند این قدیمی ترین خط دنیا باشد که تمدن جیرفت آن را اختراع کرده است.

۱۴- همزمان با تمدن ایلام در ایران کدام تمدن ها در مناطق بین النهرین ، کنار رود نیل و اطراف دریای مدیترانه شکل گرفتند نام ببرید.

آشور - سومر - بابل - لیدی- مصر

۱۵- همزمان با پیامبران الهی مردم از نظر پیشرفت و روابط اجتماعی چه وضعیتی داشتند و حاکمان چگونه بودند؟

در آن زمان اگر چه مردم این نواحی در ساختن ابزار و وسایل زندگی پیشرفت کرده بودند و تمدن های بزرگی در کنار رودها پدید آمده بود، اما در زندگی و روابط اجتماعی آنها شرایط بدی حاکم بود.

فرمانروایان در کاخ های باشکوه به خوشگذرانی مشغول بودند و به مردم ظلم بسیار می کردند. انسان ها به جای پرستش خداوند یکتا، خورشید و ماه یا بت ها را عبادت می کردند و گمراه بودند. اخلاق و رفتار و قانون و مقرراتی که مردم از آن پیروی می کردند از جهل و گمراهی، خرافات و ظلم و ستم بود.

۱۶- کدام پیامبران در بین النهرین زندگی می کردند؟

حضرت نوح(ع) و حضرت ابراهیم(ع)

۱۷- کدام پیامبران در مصر زندگی میکردند؟

حضرت یوسف(ع) و حضرت موسی(ع)

۱۸- کدام پیامبر در فلسطین متولد شد؟

حضرت عیسی(ع) در زمان حکمرانی امپراتوری روم در فلسطین متولد شدند

درس ۱۹

۱- آریایی ها که بودند؟

برخی مورخان معتقدند که حدود چهار هزار سال پیش، مردمانی کوچ نشین که خود را آریایی می نامیدند از مناطق شمال دریای خزر به تدریج به سرزمین ایران مهاجرت کردند.

۲- سه قوم بزرگ آریایی چه نام داشتند و هرکدام در کدام بخش ایران ساکن شدند؟

مادها در غرب و شمال غرب - پارس ها در جنوب - پارت ها در شمال شرق

۳- قبایل ماد در کجا زندگی می کردند و علت ضعف آنها قبل از تشکیل حکومت چه بود؟

قبایل ماد در شمال غرب ایران به صورت پراکنده زندگی می کردند و همین امر موجب شده بود که آنها ضعیف باشند و هر چند وقت یک بار همسایه های قدرتمندشان مانند آشور یها به آنها حمله کنند و اموالشان را به غارت ببرند.

۴- قبایل ماد چه کسی را حاکم خود انتخاب کردند؟ چرا؟

در یکی از قبایل ماد، فردی به نام دیاکو زندگی میکرد که به دلیل خوش رفتاری و عدالت خواهی بین همه قبایله ها محبوبیت داشت. سرانجام سران قبایل تصمیم گرفتند او را به عنوان فرمانروا انتخاب کنند.

۵- اولین حکومت قدرتمند ایران به دست چه کسی تشکیل شد و پایتختش کجا بود؟

دیاکو بر فراز تپه ای در شهر هگمتانه (همدان امروزی) قلعه ای ساخت و آنجا را به پایتختی خود انتخاب کرد. مادها به تدریج قدرتمند شدند و بر دشمنان خود غلبه کردند.

۶- هخامنش که بود؟

رئیس یکی از قبایل مهم پارس، فردی به نام هخامنش بود.

۷- بنیان گذار سلسله هخامنشیان که بود و کدام حکومت را سرنگون کرد؟

کوروش (از نوادگان هخامنش)

کوروش توانست آخرین پادشاه مادها را در جنگی شکست بدهد و حکومت مادها را سرنگون کند.

۸- قلمرو ایران در زمان کوروش تا کجا و با حمله به چه مناطقی گسترش پیدا کرد؟

کوروش در دوران حکومت خود، پیروزی های زیادی به دست آورد. او به بابل (عراق امروزی) و لیدی (ترکیه امروزی) حمله کرد و قلمرو ایران را از خلیج فارس تا دریای مدیترانه گسترش داد.

۹- به نظر کوروش با مردم مناطق فتح شده چگونه باید رفتار کرد؟

کوروش معتقد بود باید با مردم سرزمین هایی که فتح می شدند با خردمندی و عدالت رفتار کرد. مورخان این موضوع را از روی منشوری که از وی به جا مانده است دریافته اند.

۱۰- زمانی که داریوش هخامنشی به قدرت رسید اوضاع در قلمرو هخامنشیان چگونه بود؟

او زمانی به سلطنت رسید که در بیشتر قلمرو هخامنشیان، شورش ها و نابسامانی هایی شکل گرفته بود. داریوش با عزم و اراده با شورشیان جنگید و آنها را شکست داد و موفق شد دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد.

۱۱- داریوش پس از پیروزی بر دشمنان خود، چه دستوری داد؟

داریوش دستور داد تا نقش برجسته ای به یاد پیروزی او در جنگ با دشمنان بر روی کوه بیستون حجاری کنند.

۱۲- چرا حکومت هخامنشی نخستین امپراتوری جهانی است؟

چون در زمان کوروش و داریوش، قلمرو جغرافیایی هخامنشیان، بیشتر کشورهای مهم آن روز را در بر می گرفته است

۱۳- بهانه حمله اسکندر مقدونی به ایران چه بود؟

در زمان هخامنشیان، جنگ های متعددی بین ایران و یونان رخ داد در یکی از این جنگ ها سپاهیان هخامنشی آتن را فتح کردند، اما یونانیان آن شهر را باز پس گرفتند. هنگامی که فرماندهی به نام اسکندر مقدونی در یونان به قدرت رسید، حکومت هخامنشی ضعیف و ناتوان شده بود. اسکندر از این موقعیت استفاده کرد و یونانیان را به انتقام جویی از ایرانیان فرا خواند سپاهیان تحت فرمان او در چند جنگ، سپاه هخامنشی را شکست دادند و ایران را فتح کردند. در نتیجه حمله اسکندر، بسیاری از شهرهای ایران از جمله تخت جمشید به آتش کشیده شد.

۱۴- اسکندر مقدونی کدام مناطق را تصرف کرد؟

اسکندر علاوه بر ایران، مصر و قسمت هایی از هندوستان را تصرف کرد

۱۵- اسکندر مقدونی چگونه مُرد؟

او سرانجام در جوانی و در اوج کشورگشایی بر اثر بیماری در گذشت.

۱۶- پس از مرگ اسکندر ایران به دست کدام سردار وی افتاد؟ او چه سلسله ای را تأسیس کرد؟

ایران به دست سلوکوس یکی از سرداران او افتاد. وی سلسله سلوکیان را تأسیس کرد.

۱۷- برخورد ایرانیان با سلوکیان چگونه بود؟

ایرانیان سلوکیان را بیگانه می شمردند و به شکل های مختلف با آنان مخالفت و مبارزه می کردند.

۱۸- اشک یا ارشک چه اقدامی انجام داد؟

رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به اشک یا ارشک با هدف مقابله با سلوکیان، پارتیان و دیگر اقوام ایرانی را متحد کرد. او با استفاده از اختلافات سلوکیان توانست قسمت هایی از ایران را آزاد کند. مورخان وی را مؤسس سلسله اشکانی می دانند.

۱۹- حکومت اشکانیان از چه زمانی قدرتمند شد؟ تأثیرات این قدرت چه بود؟

در زمان فرمانروایی مهرداد دوم، حکومت اشکانی به امپراتوری قدرتمند تبدیل شد. اشکانیان پس آن به مدت چندین قرن با تمام توان در برابر هجوم سپاه نیرومند روم ایستادند و اجازه ندادند بار دیگر بیگانگان بر میهن ما مسلط شوند.

۲۰- آخرین حکومت ایران قبل از اسلام چه نام داشت؟

ساسانیان

۲۱- مؤسس سلسله ساسانیان که بود؟

اردشیر بابکان از خاندان ساسان مؤسس این سلسله است که بر علیه اشکانیان قیام کرد

۲۲- در زمان کدام پادشاه ساسانی امپراتور روم (والریانوس) شکست خورد؟

یکی از مهم ترین پادشاهان ساسانی، شاپور اول است. در زمان او وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد و او توانست امپراتور روم (والریانوس) را شکست دهد.

۲۳- دوره جدید تاریخ ایران با ورود اسلام به ایران از چه زمانی آغاز شد؟

با حمله اعراب مسلمان و شکست های متعدد سپاهیان ساسانی، سرانجام با قتل یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی، این سلسله در سال 651 میلادی به پایان رسید. با ورود اسلام به ایران دوره جدیدی از تاریخ ایران پایه گذاری گردید.

۲۴- مبدأ تاریخ هجری چیست؟

مبدأ تاریخ ما مسلمانان هجرت پیامبر اکرم (صل الله علیه و آله) از مکه به مدینه است و به آن تاریخ هجری گفته می شود.

۲۵- برای تعیین زمان رویدادهای قبل از اسلام از چه تقویمی استفاده می شود؟

مورخان از تقویم میلادی استفاده می کنند. مبدأ تقویم میلادی تولد حضرت مسیح (ع) است و نشانه اختصاری آن حرف (م) است.

۲۶- برای تعیین زمان رویدادهای قبل از میلاد حضرت مسیح (ع) از چه تقویمی استفاده می شود؟

تقویم میلادی به صورت معکوس و با علامت اختصاری (ق.م) به کار می رود. برای مثال 800 ق.م، بیانگر هشتصد سال پیش از میلاد مسیح است.

درس ۲۰

۱- در ایران باستان شیوه حکومت چگونه بود؟

در ایران باستان شیوه حکومت پادشاهی بود. شاهان در ابتدای سلطنت در حضور بزرگان کشور، تاج گذاری می کردند و در کاخ بر تخت می نشستند. شاه قدرت مطلق داشت و همه باید از او فرمان می بردند. حکومت موروثی بود یعنی از پدر به پسر به ارث می رسید.

البته گاهی بر سر جانشینی شاه و به دست آوردن قدرت، آن چنان اختلافات شدیدی پیش می آمد که حتی منجر به کشتن افراد و جنگ و خون ریزی می شد.

۲- از نظر پادشاهان ایران باستان مقام شاهی چه مقامی بود؟

شاهان ایران باستان خود را برگزیده آسمان و نماینده اهورامزدا می دانستند و معتقد بودند که به حکم او فرمان

می رانند. در اغلب کتیبه های به جای مانده، جمله هایی که این موضوع را نشان بدهد، وجود دارد.

البته این عقیده هم وجود داشت که اگر شاه از مسیر قانون و عدالت منحرف شود حمایت اهورایی از او گرفته می شود و بزرگان و موبدان می توانستند شاه را عزل یا برکنار کنند.

۳- پادشاهان به چه اموری فرمانروایی و مطلق داشتند؟

شاهان بر امور اداری، نظامی و مذهبی فرمانروایی مطلق داشتند

۴- فرمان های پادشاه چه حکمی داشت؟ و فرمان های مهم چه نشانی داشت؟

این فرمان ها، قانون هایی بودند که باید در سراسر کشور اجرا می شدند و هیچ کس نباید از آنها سرپیچی می کرد. روی فرمان ها و نامه های مهم، مهرهای مخصوص شاه زده می شد.

۵- چرا در دوره اشکانیان، قدرت و نفوذ پادشاهان مانند سایر شاهان ایران باستان نبود؟

چون در این دوره، خاندان های محلی از نفوذ و قدرت زیادی برخوردار بودند و شاهان مجبور بودند در اداره کشور با آنها مشورت کنند.

۶- در دوره اشکانیان چند مجلس برای تصمیم گیری به وجود آمده بود؟

مجلس شاهی، مجلس بزرگان و مجلس مهستان.

۷- علت وجود شغل ها و مقام های مختلف برای اداره کشور در دولت های ایران باستان چه بود؟

قلمرو وسیع

۸- زندگی شاهان چگونه بود و هزینه زندگی آنان چگونه تأمین می شد؟

زندگی شاهان هزینه زیادی داشت. گاهی آنها صدها خدمه را به کار می گرفتند. اینکه درآمد های کشور چگونه خرج بشود بستگی به نظر شاهان داشت. مخارج سنگین دربار، از گرفتن مالیات از مردم تأمین می شد. اغلب شاهان به ثروت اندوزی می پرداختند و نه تنها به فکر آسایش مردم نبودند بلکه به آنها ظلم می کردند. البته گاهی نیز به ندرت شاهانی پیدا می شدند که سعی می کردند با عدالت رفتار کنند.

۹- مقام های مهم حکومتی بعد از مقام شاه را نام ببرید و وظایف آنها را ذکر کنید.

وزیر بزرگ مهمترین مقام بعد از شاه و مسئول کار های اداری مملکت بود

رئیس دربار یا تشریفات مسئول رسیدگی به کار های کاخ شاهی (مراسم و جشن های مختلف، انبار و ذخیره کردن محصولات غذایی در

کاخ، توزیع جیره * کارکنان، نظارت بر کار هنرمندان، صنعتگران داخل کاخ و) بود

منشیان و دبیران کارهای اداری و مالی و نوشتن نام ها بر عهده آنها بود و گاه به چند زبان آشنایی داشتند

مأموران مخفی شاه اولین بار در زمان داریوش افرادی به عنوان مأمور مخفی انتخاب شدند که به آنها چشم و گوش های شاه می گفتند

مأموران مخفی شاهان از قسمتهای مختلف کشور گزارش تهیه میکردند و به شاه می دادند

ف ۱ عالیّت

۱۰- تقسیمات کشوری برای اولین بار توسط چه کسانی اتفاق افتاد و این تقسیمات چگونه بود؟

ایرانیان، برای اولین بار تقسیم سرزمین به بخشهای مختلف را ابداع کردند. برای مثال، داریوش کشور را برای اداره بهتر به 23 قسمت، تقسیم کرده بود که به هر قسمت یک ایالت می گفتند. برای هر ایالت یک شهربان انتخاب می کردند که معمولاً از مقام های حکومتی یا اعضای خانواده شاه بود. هر بخش، از مرکز فرماندهی یا پایتخت، دستور

می گرفت و موظف بود همه کارها را طبق نظر شاه انجام دهد.

۱۱- پایتخت حکومت های ایران باستان را ذکر کنید.

ما دها همدان (هگمتانه)

هخامنشیان شوش (پایتخت زمستانی) - همدان (پایتخت تابستانی) - تخت جمشید - بابل

اشکانیان صد دروازه (دامغان) و تیسفون

ساسانیان تیسفون

۱۲- شهری را که پادشاهان به عنوان پایتخت انتخاب می کردند معمولاً چه ویژگیهایی داشت؟

پایتختها معمولاً شهرهای بزرگ و پرجمعیت بودند و شاهان در آنها کاخهای بزرگ و بناهای عظیم می ساختند.

۱۳- علت هجوم و حمله پی در پی دشمنان به ایران چه بود؟

سرزمین ایران به دلیل موقعیت مهم جغرافیایی، همواره از شرق و غرب در معرض هجوم دشمنان بود.

۱۴- چرا حکومت های ایران باستان، سپاه و نیروی نظامی بزرگ بوجود آوردند؟

در غرب، دولت‌های یونان و روم به قلمرو ایران دست اندازی می کردند. به همین دلیل حکومت های ایران باستان سپاه و نیروی نظامی بزرگی به وجود آورده بودند تا از مرزهای ایران دفاع کنند.

۱۵- مردم ایران باستان فرزندان‌شان را از چه سنی آماده جنگ و شکار می کردند؟

مردم ایران باستان وقتی پسرانشان به نوجوانی می رسیدند زره بر آنها می پوشانند و کمر بند چرمی به کمرشان

می بستند تا در جنگ و شکار شرکت کنند.

۱۶- پادشاهان از چه زمانی آموزش نظامی می دیدند؟

شاهان نیز از دوره نوجوانی، آموزش های نظامی می دیدند و در بیشتر جنگ ها، خودشان فرماندهی جنگ را بر عهده می گرفتند.

۱۷- چرا در تاریخ جهان، اشکانیان به جنگاوران مشهور بودند؟

اشکانیان (پارتیان) در تاریخ جهان به جنگاوران مشهور بودند و مهارت زیادی در سوار کاری و تیراندازی داشتند. سپاه از نیروی پیاده نظام و سواره نظام تشکیل می شد.

۱۸- ابتکار بزرگ داریوش هخامنشی در زمینه تشکیل سپاه و فنون نظامی چه بود؟ و ویژگی آن را ذکر کنید.

علاوه بر سپاه معمولی، یک سپاه جاویدان هم تشکیل داده بود. تعداد افراد سپاه جاویدان ده هزار نفر بود که به گروه های ده نفره تقسیم می شد. به این سپاه، جاویدان یا همیشگی می گفتند چون هرگاه یکی از افراد از بین می رفت یک فرد جنگاور دیگر که ذخیره بود جای او را می گرفت و تعداد کم نمی شد. در آن دوره، خدمت در سپاه جاویدان، بزرگترین آرزوی جوانان پارسی بود.

۱۹- از ابتکارات ایرانیان در زمان جنگ استفاده از چه وسایل و ابزارهای بود؟

یکی دیگر از ابتکارات ایرانی ها، اختراع ارابهٔ داسدار بود. این ارابه در هر سمت خود به شمشیرهای تیز و در مرکز به کارهای داس مانند مجهز بود و هنگام حرکت از دو طرف هر چیزی را بر سر راه اسب ها تکه تکه

می کرد. همچنین به دستور کوروش گردونه ها یا برجهای بلند و چوبی و چرخدار ساخته بودند این برج ها متحرک بودند و در داخل آنها کمانداران قرار می گرفتند و از بالای برجهای در موقع لزوم به دشمن تیراندازی می کردند. این برج ها با تعداد زیادی اسب کشیده می شدند.

۲۰- نیروی دریایی ایرانیان باستان در کدام آبها در رفت و آمد بود؟

ایرانیان باستان نیروی دریایی داشتند و کشتی های آنها از خلیج پارس تا دریای مدیترانه در رفت و آمد بودند.

درس ۲۱

۱- در ایران باستان خانواده چه جایگاهی داشت؟ و پدر چه نقشی در خانواده داشت؟

خانواده، هستهٔ اولیه جامعه را تشکیل می داد. ازدواج در نزد ایرانیان یک تکلیف دینی و پیمان مقدس بود. به همین دلیل اگر کسی عمداً از ازدواج سرباز می زد، گناهکار شمرده می شد. همچنین مردان زمانی می توانستند مقام و منصبی بگیرند که همسر داشته باشند.

در خانوادهٔ ایران باستان، پدر به عنوان سرپرست خانواده نقش مهمی داشت و اجرای مراسم مذهبی و حفظ امنیت خانواده بر عهدهٔ او بود.

۲- در ایران باستان افراد معمولاً با چه کسانی ازدواج می کردند؟

ازدواج معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود؛ یعنی اغلب سعی می کردند با افرادی از دودمان خود ازدواج کنند تا با آنها هم خون باشند و خصوصیات آن دودمان را حفظ کنند.

۳- آیا برای ایرانیان باستان جنسیت فرزند اهمیت داشت؟

ایرانیان باستان برای اولاد پسر ارزش خاصی قائل بودند و این موضوع به خصوص برای شاهان و درباریان که سلطنت موروثی داشتند، اهمیت زیادی داشت.

۴- آیا در ایران باستان چند همسری وجود داشت؟

در آن دوره چند همسری نیز وجود داشت و افراد توانگر و ثروتمند چند زن داشتند.

۵- در ایران باستان خانواده ها مواد مورد نیاز خود را چگونه تأمین می کردند؟

بیشتر مواد مورد نیاز خود چون خوراک و پوشاک و ابزار را خودشان در خانه تولید و نیازهای خود را تأمین می کردند. زنان در کنار مردان به نخ ریزی، پارچه بافی، قالی بافی و مشارکت در کشاورزی می پرداختند.

۶- در ایران باستان خانواده ها معمولاً چه چیزهایی را به فرزندان خود آموزش می دادند؟

خانواده ها همچنین مرکز تربیت و آموزش بودند و اصول و ارزش های اخلاقی چون راستگویی، امانت داری، میهن دوستی و وفای به عهد و پیمان را به اعضای خانواده خود می آموختند. پدران، شغل خود را به پسران یاد می دادند همچنان که مادران به عنوان کدبانوی خانواده، رسوم خانه داری را به دختران آموزش می دادند.

۷- در دوره ایران باستان بیشتر مردم ایران در روستاها زندگی می کردند یا در شهرها؟ و چه شغلی داشتند؟

در دوره ایران باستان، اغلب مردم در روستاها زندگی می کردند و کشاورزان بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می دادند .

۸- تا قبل از سلسله ساسانیان شهرها محل زندگی چه کسانی بود؟

بیشتر محل زندگی شاهان و مأموران حکومت بود.

۹- از چه دوره ای تعداد شهرها زیاد شدند و جمعیت شهرنشین افزایش یافت ؟

از دوره ساسانیان

۱۰- در دوره ساسانیان چه کسانی علاوه بر شاه در شهرها زندگی می کردند؟

در این شهرها علاوه بر مأموران حکومتی، صنعتگران، بازرگانان و پیشه وران نیز زندگی می کردند.

فعالیت

۱۱- از چه زمانی شغل های مختلف بوجود آمد؟

پس از یکجانشینی تقسیم کار اجتماعی پدید آمد و افراد در گروه های مختلف شغلی دسته بندی شده بودند.

۱۲- در کتاب اوستا مردم به چند دسته تقسیم شده اند؟

در کتاب اوستا، مردم به دسته پیشوایان دینی، نظامیان، کشاورزان و دامداران تقسیم شده اند و هر دسته وظیفه خاصی دارد.

۱۳- اختلافات طبقاتی چگونه در جامعه بوجود آمد ؟ و در چه دوره ای به اوج رسید؟

با تشکیل امپراتوری های بزرگ و تمرکز قدرت و ثروت در دست شاهان و شاهزادگان و سایر مقام های حکومتی به تدریج اختلاف طبقاتی در جامعه به وجود آمد و طبقات اجتماعی امتیازات و حقوق متفاوتی به دست آوردند. اختلافات طبقاتی در دوره ساسانیان به اوج رسید

۱۴- در دوره ساسانیان مردم به چند طبقه تقسیم شده بودند؟

اشراف و بزرگان.....شاه و شاهزادگان، روحانیون زرتشتی(موبدان)، فرماندهان نظامی و دبیران

عامه مردمپیشه وران، بازرگانان و کشاورزان.

۱۵- در دوره ساسانیان اشراف و بزرگان از چه حقوق و امتیازاتی برخوردار بودند؟

اشراف و بزرگان از حقوق و امتیازات زیادی برخوردار بودند. آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند اما از پرداختن مالیات سرانه معاف بودند. از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند و خود را صاحب جان و مال مردم می دانستند.

۱۶- کشاورزان در دوره ساسانی چه وضعیتی داشتند؟

کشاورزان با آنکه اکثریت جامعه را تشکیل می دادند و فعالیت اقتصادی مهم بر دوش آنها بود، از بسیاری از حقوق اجتماعی

محروم بودند. آنها و فرزندان آنها حق تحصیل نداشتند. بار سنگین مالیات بردوش آنها بود و در جنگ ها، سپاه پیاده نظام را تشکیل

می دادند. اگر کسی از جنگ فرار می کرد به شدت مجازات می

۱۷- در دوره ساسانی موبدان زرتشتی چه موقعیتی داشتند؟

در این دوره، موبدان زرتشتی که خود جزء طبقه بزرگان بودند از این اختلاف طبقاتی حمایت می کردند و در دستگاه حکومتی

نفوذ زیادی داشتند

۱۸- جامعه طبقاتی چه ویژگیهایی داشت؟

در جامعه طبقاتی، رفتن از طبقه ای به طبقه دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود. یعنی فرزند کشاورز می بایستی تا ابد کشاورز بماند. همچنان که اشراف زادگان همیشه در گروه اشراف می ماندند. افراد از طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند.

لباس و مسکن طبقات نیز متفاوت بود. در شهرها پیشه وران و کشاورزان نمی توانستند در محله خاص بزرگان سکونت کنند و به ناچار

در حومه شهرها ساکن می شدند. در دوره ساسانی طبقات مختلف حتی آشکده های جداگانه ای داشتند. این وضع طبقاتی بر روابط،

آداب و معاشرت مردم نیز تأثیر گذاشته بود.

۱۹- به گفته هرودوت، ایرانیان دوره باستان چه ویژگیهایی داشتند؟

هرودوت نوشته است: ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند روبوسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد عامی می بایستی در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند.

۲۰- زندگی پادشاهان و شاهزادگان در دوره ایران باستان چگونه بود؟ مثال بزنید. (مشابه سوال ۸ درس بیست)

در دوره ایران باستان، شاهان و شاهزادگان زندگی بسیار پرتجملی داشتند و در کاخ ها به خوشگذرانی می پرداختند. برای مثال

خسرو پرویز تاجی داشت که مقدار زیادی طلای خالص در آن به کار برده شده بود و مروارید های آن به اندازه تخم گنجشک بودند. در

آن دوره، تاج سنگین را از سقف آویزان می کردند و شاه زیر آن می نشست. خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بودند و بر تختی می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده های آن از طلا و نقره بود.

۲۱- مورخان از کدام اثر ادبی برای پی بردن به اوضاع و احوال مردم دوره ایران باستان استفاده کرده اند؟

شاهنامه فردوسی

درس ۲۲

۱- به گفته پژوهشگران در کدام سرزمین برای اولین بار کشاورزی و دامپروری آغاز شده است؟

قَلات ایران از نخستین سرزمین هایی بوده که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شده و حتی دانش و مهارت کشت و زرع از ایران به سرزمینهای دیگر برده شده است.

۲- در ایران باستان کشاورزی چه جایگاهی داشت؟

کشاورزی مهمترین پیشه و وسیله معیشت در ایران باستان بود. در اوستا و کتیبه های آن دوره، عبارت هایی درباره اهمیت و ارزش

کار کشاورزان دیده می شود. فعالیت های کشاورزی از طرف حکومت نیز تشویق می شد. در دوره هخامنشیان، یونانی ها به تلاش های شاهان پارس، برای تشویق کشاورزی حسرت می خوردند.

۳- در ایران باستان چه محصولاتی بیشتر کشت می شد؟ و کشاورزان در کنار کشاورزی کار دیگری انجام می دادند؟

گندم و جو مهم ترین محصول زراعی ایرانیان باستان بود. کشت پنبه در نواحی مستعد رواج داشت و به همین جهت کارگاه های

پنبه ریسی توسعه یافت و پارچه های پنبه ای یکی از صادرات مهم بعضی از ایالات بود. کشاورزان ایرانی علاوه بر کار کشاورزی به پرورش دام نیز می پرداختند.

۴- ایرانیان باستان در کدام صنعت ها فعالیت داشتند؟

تهیه پارچه های لطیف از پنبه، ابریشم و پشم و تهیه شالهای پشمی و حریر در کارگاه های مرو، ری، اهواز و شوشتر رواج داشت. ایرانیان در پیشه نجاری، آهنگری و شیشه گری نیز پیشرفت کرده بودند. در دوره ساسانی، ارابه های ساخت ایران به ظرافت و زیبایی، مشهور بوده است. ساختن اسباب و اثاثیه منزل، شمشیر، ابزارهای کشاورزی و ابزارهای جنگی مانند بازوبند و زره و نظایر آنها

نیز از مشاغل آن دوره بود.

۵- بافرمان چه کسی جاده شاهی ساخته شد؟

داریوش اول هخامنشی.

۶- چه عواملی سبب رونق تجارت در دوره ایران باستان شد؟

در آن زمان امنیت در راه ها برقرار و کاروانسراهایی در فاصل های معین بنا گردیدند. در نتیجه این اقدامات، تجارت بیش از پیش رونق گرفت.

۷- جاده ابریشم کدام سرزمین ها را به هم وصل میکرد؟ و چرا به آن جاده ابریشم می گفتند؟

جاده ابریشم راهی بود که چین و هند را در شرق، به اروپا در غرب متصل می کرد و بخشی از این جاده هم از خاک ایران عبور می کرد.

در آن زمان ابریشم، ارزشمندترین و پرسودترین کالای تجاری بود که از چین به ایران و سرزمین های دیگر صادر می شد.

۸- حکومت های ایران باستان به خصوص ساسانیان از موقعیت ویژه ارتباطی ایران بین شرق و غرب چه استفاده ای می کردند؟

حکومت ساسانی مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و روم (اروپا) می شد و تمایل داشت که ابریشم چینی توسط بازرگانان ایرانی به روم صادر شود و یا اینکه ابریشم خام پس از آنکه در کارگاه های ایران تبدیل به پارچه شد به روم فروخته شود.

۹- صادرات ایران در دوره باستان چه بود؟

سنگهای قیمتی، پارچه، قالی و محصولات کشاورزی

۱۰- آیا در ایران باستان دریانوردی و تجارت دریایی وجود داشت؟

ایرانیان باستان به سبب تجربه و مهارت در دریانوردی به تجارت دریایی نیز روی آوردند. در دوران ساسانی، تجارت دریایی رونق

گرفت و بنادر خلیج فارس، لنگرگاه کشتی‌هایی بودند که به کشورهای دور و نزدیک ایران رفت و آمد می‌کردند.

۱۱- چه زمانی برای اولین بار در ایران سکه ضرب شد؟

در زمان هخامنشیان برای اولین بار به فرمان داریوش کبیر، سکه‌ای زرین به نام «پریک» یا «پریک» ضرب شد

۱۲- تا قبل از ضرب سکه افراد کالاهای خود را چگونه می‌فروختند و ضرب سکه چه تأثیری بر تجارت گذاشت؟

تا قبل از رواج سکه، معمولاً ده نشینان، مازاد محصولات خود را به شهر می‌آوردند و با محصولات دیگر که مورد نیازشان بود، مبادله می‌کردند. با ضرب سکه، تجارت رونق بسیار پیدا کرد؛ به طوری که بازرگانان با داشتن پول می‌توانستند کالاهایی خریداری کنند و آنها را به قیمت بیشتر بفروشند

۱۳- چه کسانی اجازه ضرب سکه‌های زرین (طلا)، سکه‌های سیمین (نقره) و سکه‌های مسین (مس) را داشتند؟

سکه‌های زرین فقط به فرمان و به نام پادشاهان ضرب می‌شد. حاکمان ایالت‌ها می‌توانستند با اجازه پادشاه فقط سکه‌های سیمین (نقره‌های) یا مسین (مس) ضرب کنند.

۱۴- منبع اصلی درآمد حکومت‌ها در ایران باستان چه بود؟

در ایران باستان، مالیات منبع اصلی درآمد حکومت‌ها بود که به صورت نقدی یا جنسی دریافت می‌شد.

۱۵- میزان مالیاتی که از مردم دریافت می‌شد چگونه بود؟

بیشترین حجم مالیات را کشاورزان پرداخت می‌کردند. دامداران به نسبت تعداد دام‌هایشان و پیشه‌وران و بازرگانان نیز به میزان کالا و خدماتی که عرضه می‌کردند، مالیات می‌دادند. علاوه بر اینها، نوع دیگری از مالیات به نام مالیات سرانه وجود داشت که فقط از عامه مردم وصول می‌شد و بزرگان و اشراف از پرداخت آن معاف بودند.

۱۶- چه زمانی بزرگان و عامه مردم هدایای خود را به پادشاه می‌دادند؟

جشن‌ها و مراسم به تخت‌نشستن شاهان،

۱۷- مالیات دریافتی از مردم چه زمانی افزایش و در چه مواقعی کاهش می‌یافت؟

مأموران مالیاتی معمولاً نسبت به مردم سخت‌گیری و ستم می‌کردند و بیش از آنچه مقرر شده بود، طلب می‌نمودند.

گاهی به دلیل خالی بودن خزانه، میزان مالیات‌ها را افزایش می‌دادند. البته در مواقعی نیز به سبب جلوگیری از شورش مردم و یا بروز

خشکسالی، بخشش‌هایی صورت می‌گرفت.

۱۸- درآمد‌های حکومت در چه مواردی هزینه می‌شد؟

بخش زیادی از درآمد‌های حکومتی صرف جنگ با دشمنان می‌شد. قسمت دیگری از آن، به مصارف شخصی شاه، شاهزادگان،

درباریان و ساختن کاخ های مجلل می رسید. حکومتها همچنین بخشی از درآمد را در اموری مانند پرداخت حقوق به مأموران حکومتی

و همچنین احداث، نگهداری و تعمیر آتشکده ها، کاروان سراها، قنات، سدها و ... خرج می کردند.

درس ۲۳

۱- آیا در ایران باستان به تعلیمات مذهبی اهمیت می دادند؟

در ایران باستان، تعلیمات مذهبی نقش و تأثیر زیادی در زندگی فردی و اجتماعی داشت

۲- اقوام آریایی چه چیزهایی را مقدس می شمردند؟

برخی از عناصر خلقت مانند آب، آتش، خاک و باد را مقدس می شمردند و برای آنها خدایانی قائل بودند.

۳- زرتشت که بود و مردم را به چه چیزی دعوت می کرد؟

زرتشت، پیامبر ایران باستان که قبل از سلسله مادها می زیست، در اندیشه اصلاح عقاید ایرانیان برآمد.

او مردم را به پرستش اهورامزدا، خدای بزرگ و یکتا دعوت کرد.

۴- آیین زرتشت چگونه آیینی بود؟

در آیین زرتشت، اهورا مزدا، منشأ تمام خیر و خوبی ها بود و همواره با اهریمن که سرچشمه شر و بدی ها

به شمار می رفت، در حال مبارزه بود. زرتشت به پیروان خود سفارش می کرد که به منظور یاری اهورامزدا، پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک را سرمشق زندگی خود قرار دهند

۵- تعالیم زرتشت در کدام کتاب توسط پیروانش گردآوری شد؟ اوستا

۶- آتش در میان ایرانیان باستان به ویژه ساسانیان چه جایگاهی داشت؟

ایرانیان باستان، آتش را مقدس می شمردند. در دوره ساسانیان آتشکده های زیادی در گوشه و کنار ایران ساخته شدند که آثار بعضی از آنها تا به امروز باقی مانده است.

۷- در دوره ساسانیان دین رسمی کشور چه بود و علاوه بر آن پیروان کدام دین ها در ایران زندگی می کردند؟

در دوره ساسانیان، اغلب مردم دین زرتشتی داشتند و حکومت از آن دین پشتیبانی می کرد و دین رسمی کشور اعلام شد. در این دوره، موبدان زرتشتی با رواج و گسترش دین های دیگر در ایران مخالفت و نسبت به پیروان سایر ادیان سخت گیری می کردند. پیروان دینهای مسیحی، یهودی، بودایی و مانوی نیز در ایران زندگی می کردند.

۸- غذای مردم ایران باستان چه بود؟

غذای اصلی مردم، غلات مخصوصاً گندم و جو بود که آنها را آرد می کردند و با آن، نان و انواع شیرینی ها را می پختند. علاوه بر نان، از انواع گوشت حیوانات اهلی، گوشت پرندگان شکاری، تخم پرندگان، شیر بز و میوه ها و سبزیجات و شربت ها برای تغذیه استفاده می شد.

۹- ایرانیان باستان برای آرد کردن غلات از چه چیزی استفاده می کردند؟

آسیا بهای آبی را ابداع کرده بودند.

۱۰- روغن زیتون و ادویه از چه مناطقی وارد ایران شد؟

روغن زیتون از یونان و ادویه از هندوستان

۱۱- آداب غذا خوردن در ایران باستان چگونه بود؟

مردم ایران باستان، با آداب خاصی سر سفره می نشستند. آنها سخن گفتن به هنگام غذا خوردن را گناه می دانستند. شستن دست ها قبل و بعد از غذا خوردن و خواندن دعای نان در ابتدا و پایان غذا از نکاتی بود که آنها بر سر سفره رعایت می کردند

۱۲- ایرانیان باستان بیشتر از چه ظروفی استفاده می کردند؟

ظروف فلزی

۱۳- ما چگونه از نوع پوشاک و ابزارها و تولیدات مردمان ایران باستان مطلع شده ایم؟

بیشتر آنچه که ما از پوشاک مردم آن دوره می دانیم مربوط به مجسمه ها و نقاشی ها یا تصاویری به جا مانده از آن دوره است که بر روی سنگ ها، ظروف یا سکه ها نقش بسته اند. باستان شناسان نمونه هایی از وسایل و ابزار تولید پوشاک مربوط به ایران باستان را نیز کشف کرده اند.

۱۴- مردان و زنان ایران باستان نسبت به پوشش بدن چه اعتقادی داشتند؟

مردان و زنان ایران باستان در مقایسه با مردم سایر تمدن های هم عصر خود، اعتقاد به پوشش کامل بدن داشتند و برهنگی و بی بند و باری را نشانه اهریمن می دانستند.

۱۵- پوشش مردان و زنان دوره ایران باستان چگونه بود؟

ایرانیان، نخستین کسانی بودند که شلوار را طراحی کردند و پوشیدند. شلوار و بالاپوش های آستین دار و کلاه نمدی پوشاک اصلی مردان بود. زنان نیز از شلوار، پیراهن های بلند و روسری استفاده می کردند

۱۶- لباس های ایرانی مورد توجه کدام کشور ها بود؟

مورد توجه بزرگان و درباریان روم و یونان بود و اغلب سعی می کردند از طرح لبا سهای ایرانی تقلید کنند.

۱۷- ایرانیان از گذشته به کدام ورزش ها علاقه داشتند؟

به ورزش های رزمی و پهلوانی چون کشتی علاقمند بوده اند و پهلوان و پهلوانی در تاریخ کهن ما ریشه دارد. سوارکاری و تیراندازی و شکار از ورزش های مورد علاقه مردم آن دوره بوده و پرتاب سنگ یا فلاخن و نیزه و زوبین نیز رواج داشته است.

۱۸- در شاهنامه فردوسی از دلاوری چه کسانی نام برده شده است؟

رستم، سهراب، سیاوش، گردآفرید (گردآفرین) و ... در ایران باستان سخن گفته است.

۱۹- به گفته هرودوت ، ایرانیان در گذشته چه چیزهایی به فرزندان خود آموزش می دادند؟

هرودوت نوشته است: ایرانیان به فرزندان خود سه چیز را می آموختند ۱- سوارکاری ۲- تیر و کمان ۳- راستگویی.

۲۰- کدام ورزش توسط ایرانیان باستان ابداع شده و امروزه هم از ورزش های جهانی محسوب می شود؟

چوگان بازی در شاهنامه فردوسی به چوگان بازی اشاره شده است. در زمان هخامنشیان و ساسانیان این ورزش انجام می شده است. در این ورزش، اسب سواران از یک چوب دست به نام چوگان و یک گوی استفاده می کردند.

۲۱- در عهد باستان جشن چه معنا و مفهومی داشت؟

در عهد باستان مردم ایران در طی سال، ده ها جشن برپا می کردند و شاد زیستن را یک موهبت الهی می دانستند. واژه جشن از یَسْن و یَسْنَه اوستایی گرفته شده که به معنای پرستیدن و نیایش است و از اینجا می توان پی برد که بیشتر جشنهای آن دوره اهمیت دینی داشته و با نیایش به درگاه خداوند همراه بوده است.

۲۲- در ایران باستان جشنها در چه مواقعی از سال برپا میشد و مهمترین جشنها را نام ببرید.

جشن ها همچنین ارتباط زیادی با تغییر فصلها و شروع و پایان کار کشاورزی داشتند.

مهم ترین جشنها = جشن نوروز، جشن سده و جشن مهرگان

۲۳- باشکوه ترین جشن ایرانیان باستان چه جشنی بود و در چه زمانی برگزار می شد؟

جشن نوروز - آغاز فصل بهار

۲۴- نوروز برای مردم ایران باستان چه پیامی داشت؟

پیام آور نو شدن سال و رویش طبیعت و شروع فعالیت های کشاورزی بود

۲۵- پیدایش جشن نوروز به چه زمانی بازمی گردد؟

زمان پیدایش نوروز به درستی معلوم نیست، در شاهنامه فردوسی، این جشن را به تاج گذاری جمشید پادشاه اسطوره ای ایران نسبت می دهند. این جشن در زمان هخامنشیان در تخت جمشید برگزار می شده و پس از آن، سلسله های دیگر نیز نوروز را گرامی داشته اند. در هر یک از روزهای عید نوروز، طبقه ای از مردم به دیدار شاهان می آمدند.

در عهد باستان، خانواده های ایرانی بر سر سفره نوروزی به درگاه آفریننده هستی دعا می کردند، به یکدیگر هدیه می دادند و شادباش می گفتند.

۲۶- امروزه ایرانیان نوروز را چگونه جشن می گیرند؟

امروزه نیز مردم کشور ما نوروز را جشن می گیرند، کتاب قرآن را بر سر سفره هفت سین می گذارند و در هنگام تحویل سال دعا می خوانند. خانه تکانی، پختن سمنو، چیدن سفره هفت سین، به دیدار بزرگترهای فامیل رفتن و عیدی دادن از آیین های زیبای نوروز است.

۲۷- سازمان ملل متحد در چه سالی روز اول فروردین (21 مارس میلادی) را روز جهانی نوروز اعلام کرد و به رسمیت شناخت؟

در سال 1388 ،

درس ۲۴

۱- از چه زمانی زبان فارسی زبان گفتاری و نوشتاری مردم ایران بوده است؟

از هنگام استقرار اقوام آریایی در سرزمین ایران

۲- زبان مردم ایران در دوره های هخامنشیان ، اشکانیان ، ساسانیان و دوره اسلامی چه بود؟

در دوره هخامنشیان، پارسی باستان

در عصر اشکانیان و ساسانیان، پارسی میانه « یا » پهلوی

در دوره اسلامی ، فارسی دری

۳- زبان امروز مردم ایران چیست؟

زبان رسمی امروز ما نیز فارسی دری است که با دو زبان قبلی شباهت هایی دارد.

۴- موضوع اصل ۱۵ قانون اساسی کشور چیست؟

اصل 15 قانون اساسی می گوید:

زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبانهای محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی آزاد است.

۵- ایرانیان باستان از چه خطی استفاده می کردند و آن را از چه کسانی آموخته بودند؟

در زمان هخامنشیان، ایرانیان « خط میخی » را از اقوام بین النهرین اقتباس کردند و تغییرات زیادی در آن به وجود آوردند. کتیبه های به جا مانده از دوره هخامنشیان در بیستون و تخت جمشید به زبان پارسی باستان و با خط میخی نوشته شده است. در دوره های اشکانیان و ساسانیان، خط پهلوی رایج بود. این خط از خط آرامی اقتباس شده بود.

۶- چه چیزی نشان دهنده آشنایی ایرانیان باستان با علوم چون ریاضی ، هندسه و زمین شناسی می باشد؟

ساختن بناهای عظیم و محکم، سدها، پلها، ابزارها و وسایل مختلف زندگی که به دست ایرانیان ابداع شده

۷- ایرانیان باستان تا چه اندازه با علم نجوم آشنا بودند و با استفاده از این علم چه چیزی را بوجود آوردند؟

ایرانیان باستان در علم نجوم پیشرفت کرده و با سنجش و تعیین زمان به خوبی آشنا بودند و چون برای فعالیت های کشاورزی که در فصول خاصی از سال انجام می گرفت به تقویم نیاز داشتند، تقویم خورشیدی (شمسی) را به وجود آوردند و سال را به 12 ماه 30 روزه تقسیم کردند. این تقویم از کم نظیرترین تقویم های دنیا است.

۸- در کتاب اوستا از چند نوع پزشک نام برده شده است؟

از سه نوع پزشک جراح، پزشک معمولی و پزشک دعا که با دعای مقدس باطن افراد را درمان می کند

۹- مدرسه و بیمارستان جندی شاپور به دست چه کسی تأسیس شد و چگونه مکانی بود؟

در دوره ساسانیان، شاپور ساسانی در شهر جندی شاپور (خوزستان کنونی) مدرسه و بیمارستانی تأسیس نمود که قدیمی ترین مدرسه پزشکی جهان به شمار می رود. او از دانشمندان و استادان برجسته دیگر کشورهای آن روز نیز برای تدریس در این دانشگاه دعوت می کرد. در این مدرسه بزرگ علاوه بر پزشکی، نجوم، ریاضیات، موسیقی، شیمی (کیمیایگری) و ... تدریس می شد.

۱۰- صنعتگران و هنرمندان دوره ایران باستان در چه زمینه هایی فعالیت می کردند/

سفالگری، پارچه بافی، قالی بافی، فلزکاری، چرم سازی، زرگری، کاشی کاری، سنگ بُری، حجاری، قلم زنی،
منبت کاری، موسیقی، نقاشی و...

۱۱ - در کدام بناها، پیشرفت ایرانیان در معماری را نشان می دهد؟

تخت جمشید، هگمتانه، پاسارگاد، تخت سلیمان، طاق بستان و طاق کسری

موفق باشید